

ročník 30
2/2022

červen 2022

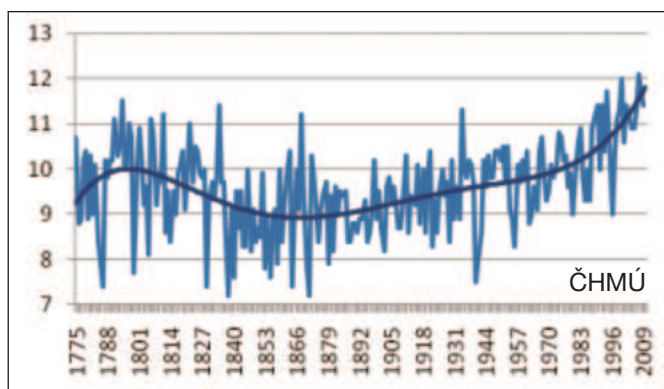
www.cm KPU.cz

pozemkové úpravy

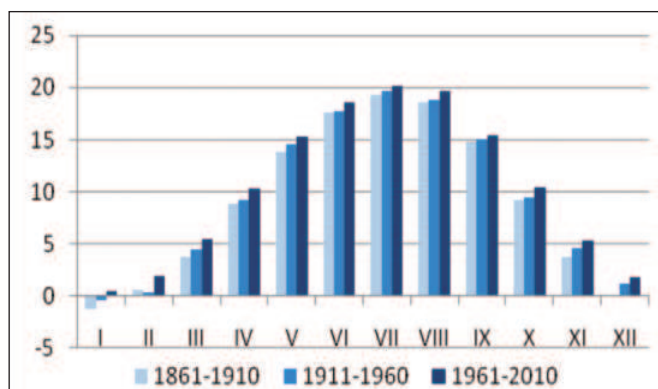
ČASOPIS PRO TVORBU A OCHRANU KRAJINY: TEORIE A PRAXE

Exkurze jsou nejefektivnější způsob vzdělávání

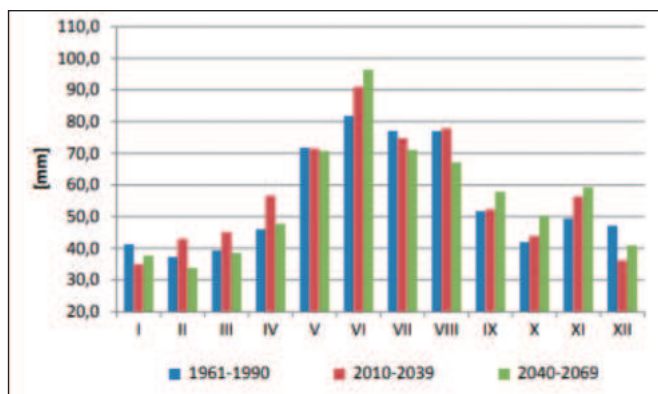
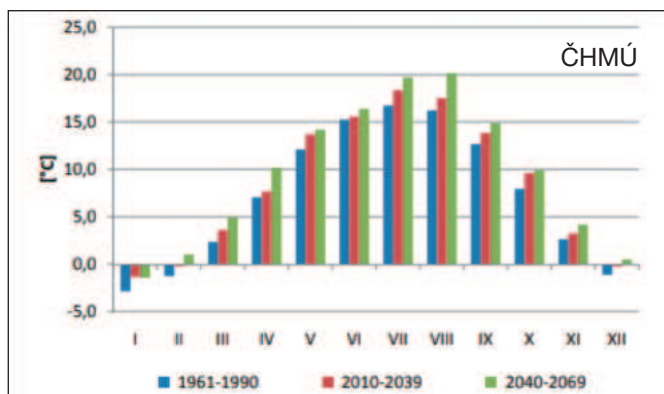

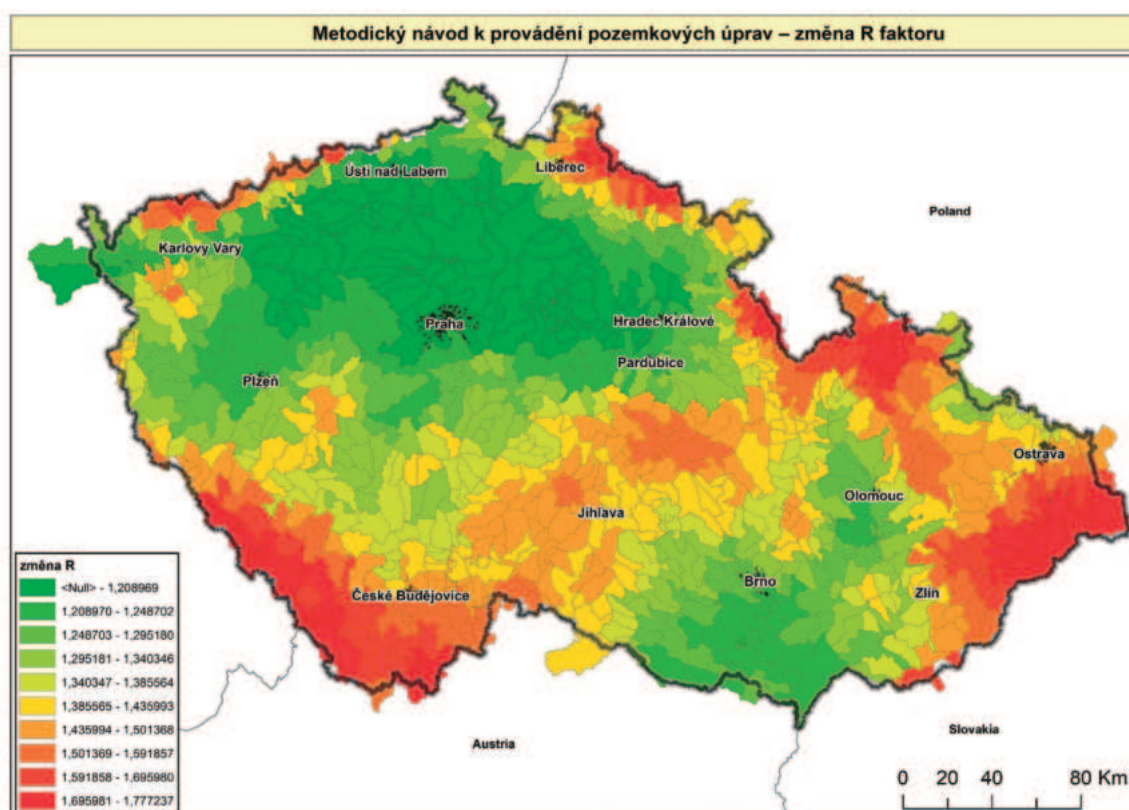
Postupný nárůst teploty je zřejmý z porovnání tří posledních padesátiletých období. V letech 1861–1910 byla průměrná roční teplota 9,1 °C, v období 1911–1960 9,6 °C a v období 1961–2010 10,4 °C.

Průměrné roční chody teploty vzduchu ve třech padesátiletých obdobích.

Průměrný měsíční úhrn srážek na území ČR v referenčním období 1961 – 1990 a ve scénářových obdobích 2010 – 2039 a 2040 – 2069.

Pozemkové úpravy

Červen

2022

**ČESKOMORAVSKÁ KOMORA
PRO POZEMKOVÉ ÚPRAVY**

Novotného lávka 5 Tel.: 221 082 270
116 68 Praha 1 Fax: 222 222 155
E-mail: cmkpu@cmkpu.cz
www.cmkpu.cz

ISSN 1214-5815
MK ČR: E 19402

OBSAH

Str.

2. **Úvodní slovo**
Václav Alexandr Mazín, šéfredaktor časopisu
3. **Změny klimatu**
Ing. Jana Podhrázká, Ph.D.
6. **Nové technologie pro realizaci polních cest – ME-TODA KAPS-LE**
prof. Ing. Radomír Ulrich, CSc., Ing. Igor Večerka
12. **Exkurze studentů Fakulty aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni na realizovaných pozemkových úpravách v okrese Plzeň – sever a Plzeň – jih**
Ing. Alexandr Václav Mazín, Ph.D.
18. **Zajímavosti realizace lokálního biocentra 2BC3 v katastrálním území Úmyslovice na Nymbursku**
Ing. Zdeněk Jahn, CSc.
23. **Seminář Aktualizace metodického návodu k provádění pozemkových úprav a navazující legislativa**
Ing. Michal Pochop, Ing. Michal Votoček
24. **Aktualizace metodického návodu k provádění pozemkových úprav a novelizovaná legislativa**
Ing. Jitka Homoláčová

Obálka str. 1 – Exkurze studentů ...
(fotodokumentace – článek na str. 12)

Obálka str. 2 – Změny klimatu ...
(Fotodokumentace – článek na str. 3)

Obálka str. 3 – Aktualizace metodického návodu ...
(Článek na str. 24)

Obálka str. 4 – Exkurze studentů ...
(Fotodokumentace – článek na str. 12)

Květnatá louka – se zastoupením 60% lučních bylin a 40 % travin (Článek na str. 18 – Ing. Zdeněk Jahn, CSc.)

Specializovaný vědeckotechnický časopis pro projektování, realizaci a plánování v oboru pozemkových úprav a tvorby a ochrany krajiny.

Landscape design

A specialized scientific and technical journal dealing with land consolidation, creation and protection of landscape and related subjects.

Šéfredaktor: Ing. Václav A. MAZÍN, Ph.D.
E-mail: alexvenca@seznam.cz
GSM: +420 603 255 581

Redakční rada:

**prof. Ing. Miroslav DUMBROVSKÝ, CSc.,
Ing. Zdeněk Jahn, CSc.
Ing. Kamil KAULICH,
doc. Ing. Martin NERUDA, Ph.D.,
Ing. Pavel NOVÁK, Ph.D.,
Ing. Jana PODHRÁZSKÁ, Ph.D.,
Ing. Michal POCHOP,
Ing. Mojmír PROCHÁZKA,
prof. Ing. Petr SKLENIČKA, CSc.,
Ing. Jaroslav TMĚJ,
prof. Ing. František TOMAN, CSc.,
Ing. Jan VOPRAVIL, Ph.D.**

Vydává Českomoravská komora pro pozemkové úpravy, Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1, www.cmkpu.cz.
ISSN: 1214-5815, Registrace MK ČR: E 19402.

Vychází čtyřikrát ročně. Celoroční předplatné je 600,- Kč.
Cena je konečná – vydavatel není plátcem DPH.

Objednávky předplatného a reklamace dodávky časopisu
cmkpu@cmkpu.cz.

Objednávku inzerce zasílejte elektronicky na
alexvenca@seznam.cz.

Sazba a tisk:

TEMPO PRESS, Kladenská 140, 258 12 Úhonic.
Tel.: 776 498 055, E-mail: tpress@centrum.cz.

Vybrané příspěvky jsou recenzovány.
Za obsah rubrikových příspěvků odpovídají autoři.
Názory autorů příspěvků nemusí vyjadřovat postoje a stanoviska redakce.

Neprošlo jazykovou korekturou.

Neoznačené fotografie – archiv redakce.

Redakce vítá pozitivní a konstruktivně laděné komentáře i kritické připomínky a názory. Rozsah diskusního příspěvku by neměl přesáhnout 2 normostrany.

Pokyny autorům pro publikaci příspěvků na www.cmkpu.cz.
Časopis vychází od roku 1992.

Časopis Pozemkové úpravy v barvě najdete na stránkách ČMKPÚ.

Úvodní zamyšlení

Úvodní úvaha k vydanému číslu časopisu

Máme za sebou třicáté výročí trvání pozemkových úřadů a pozemkových úprav s nezbytnou restitucí zemědělských nemovitostí. Je to třicet let obnovené demokracie, ale i čas turbulencí ve světě přinášející nové výzvy související s klimatickou změnou, dostatkem potravin, zemědělstvím, pandemií a bohužel i válkou. Globalizace ukazuje tu druhou odvrácenou tvář.

Třicet let, to už je období, které snese bilancování. A tak přátelé pozemkových úprav přijali s povděkem vydání knihy k příležitosti narozenin pozemkových úřadů 30 let pozemkových úřadů, o které se zasloužil Státní pozemkový úřad. I naše ČMKPÚ přispěla do této knihy kapitolami o pozemkových úpravách. Je to zajímavé čtení. Od průkopnických počátků, kdy jsme hledali cestu přes transformační a delimitační reorganizace až k vybudování a stabilizaci samostatné organizační složky státu.

Na místo průkopníků z devadesátých let minulého století nastoupila mladá generace, která má trochu jiné představy o procesu pozemkových úprav a je zavalená přebujelou administrací a byrokracií státu a Evropské unie. Nejde to tak snadno jako dříve a v odborné náročnosti a při dlouhodobých veřejných zakázkách se najde řada příležitostí pro tuto těžkopádnost. I v oblastních pobočkách ČMKPÚ proběhla pozvolná generační výměna a s potěšením lze konstatovat, že pokračuje to, co bylo pro spolupráci se Státním pozemkovým úřadem nosné – vzdělávání mladých odborníků, osvěta a propagace oboru pozemkových úprav.

Jedna z efektivních metod vzdělávání jak studentů, tak odborníků v projekční praxi a zaměstnanců pozemkových úřadů, jsou exkurze v terénu. Jedna exkurze v terénu otevře oči zúčastněným více než deset seminářů. Týkají se převážně úspěšné realizace společných zařízení. V tomto čísle jsou uvedeny i případy, kdy degradační projevy, především na půdě, přetrvávají. Hledání příčin tohoto neuspokojivého stavu je složité a je přitom vzít do úvahy spoustu okolností způsobujících mnohdy kontraproduktivní výsledky dobře míněných snah a trendů ve společné agrární politice EU. Přesto je zřejmé, že právě v době celosvětové krize ve společenství států, které dnes probíhá, je strategická věc výroba potravin a zároveň úspora energií, a to pozemkové úpravy ve své realizované podobě přináší. Ochrana přirozené úrodnosti a produkční schopnosti půdy protierozními opatřeními, zadržení vody v povodí pomocí malých vodních nádrží a průlehů, zvýšení biodiverzity krajiny výsadbou biocenter a biokoridorů a úspory nákladů na dopravu po nově vybudovaných polních cestách. To jsou všechno dlouhodobé přínosy pro budoucí generace.

Jen ta dosahovaná míra realizace navržených společných zařízení nutí k zamyšlení. Jak motivovat obyvatele venkova, obce, vlastníky půdy, a hlavně zemědělce k budování záchranných opatření v místě, kde žijí a kde budou žít jejich děti a vnoučata. Možná, že změna myšlení a chování je ukrytá zase ve vzdělání... Ale co v případech, kdy půdu prodali vlastníci cizincům z Německa a Itálie, jako na Plzeňsku, a ti pěstují rok co rok kukuřici v řádkách po spádnici na stejných pozemcích a odváží jí za hranici do německé elektrárny na biomasu? To už, jak se zdá nevládneme a neovlivníme. Tady snahy o osvětu a vzdělání končí. Můžeme jen monitorovat další opakované erozní události. To je ta druhá odvrácená stránka globalizace...

Šéfredaktor časopisu

Diskuse je také forma vzdělávání a třibení názorů nad pozemkovými úpravami

Českomoravská komora pro pozemkové úpravy, z.s. Středočeská pobočka a Severočeská pobočka ve spolupráci se Státním pozemkovým úřadem pro Středočeský kraj, pobočka Mladá Boleslav Setkání členů středočeské a severočeské pobočky ČMKPÚ se zástupci pozemkových úřadů. Téma setkání bylo: Pozemkové úpravy v okrese Mladá Boleslav.

Pořadatelé byli za ČMKPÚ:

Ing. Michal Votoček, Ph.D., SPÚ ČR,
Mgr. Roman Hanzík a Ing. Jiří Novotný.

Cílem setkání je představení a diskuse nad výsledky pozemkových úprav na okrese Mladá Boleslav.

• Zkušenosti s projednáváním společných opatření s DOSS

Mgr. Roman Hanzík, SPÚ ČR,
pobočka Mladá Boleslav

• Přínos pozemkových úprav a realizovaných opatření pro obec

paní Marie Huková, starostka obce Jizerní Vtelno

• Přínos pozemkových úprav pro zemědělskou výrobu

Ing. Zuzana Pavlík-Šimonková, vlastnice Dvora Lobeč,
hradu Houska, zámku Lobeč a zámku Stránov

• Koordinace RDK

Bc. Václav Kosejk, ústředí SPÚ ČR.

• Zkušenosti s realizacemi KoPÚ na Děčínsku v návaznosti na CHKO

Ing. Jitka Blehová, SPÚ ČR, pobočka Děčín

• Realizovaná opatření v k.ú. Jizerní Vtelno a Hrušov (představení odpolední exkurze)

Ing. Jiří Novotný, SPÚ ČR, pobočka Mladá Boleslav.

• Odpolední blok – prohlídka realizací v terénu (Jizerní Vtelno, Hrušov).

Ing. Jiří Novotný, SPÚ ČR, pobočka Mladá Boleslav

Křtiny knihy 30 let pozemkových úřadů již proběhly. Teď se čeká na papír do tisku

Změny klimatu

Seminář VČ ČMKPÚ

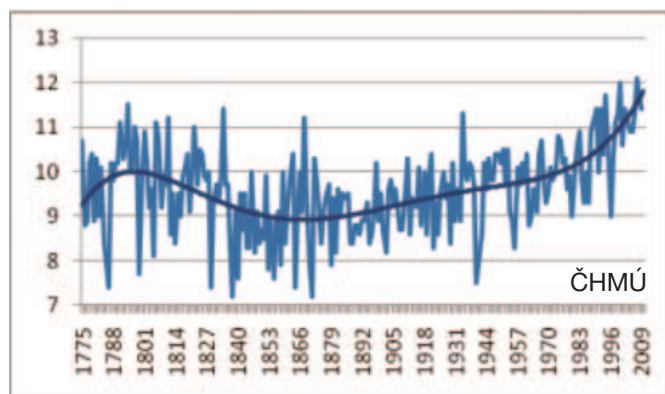
doc. Ing. Jana Podhrázká, Ph.D., Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.,
odd. Pozemkové úpravy a ochrana krajiny, Lidická 25/27, 602 00 Brno

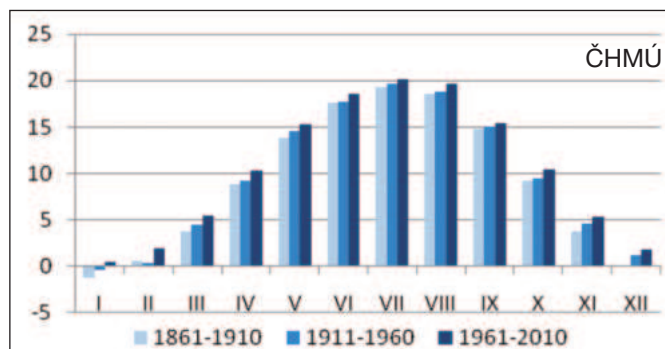
Teplota a srážky – dva hlavní indikátory změny klimatu

- Nejvýrazněji podléhají změnám klimatického systému Země
- Máme o nich nejvíce a nejdelší řady informací
- Nejdéle souvisle měřící **meteorologická stanice** na našem území se nachází v hvězdárně v **Praze Klementinu**. **Meteorologická** měření zde byla zahájena v roce 1752 a pokračují až dodnes (do roku 1775 jsou data neúplná).

Průměrné roční teploty vzduchu

Postupný nárůst teploty je zřejmý z porovnání tří posledních padesátiletých období. V letech 1861–1910 byla průměrná roční teplota 9,1 °C, v období 1911–1960 9,6 °C a v období 1961–2010 10,4 °C.

Průměrné roční chody teploty vzduchu ve třech padesátiletých obdobích.

Současný trend vývoje teplotních charakteristik

- Průměrná roční teplota se v posledních dvou desetiletích oproti standardnímu období zvýšila o 0,8 °C.
- V zimních měsících jsou výkyvy průměrných teplot výraznější, v letních měsících nižší.
- V uplynulých padesáti letech se průměrná roční teplota na našem území zvyšuje přibližně o 0,3 °C za 10 let bez výrazných rozdílů mezi jednotlivými ročními obdobími.
- V letních měsících se nepatrně rychleji otepluje území Moravy, v ostatních měsících (zejména na přelomu zimy a jara) území Čech.

Současný trend vývoje srážkových charakteristik

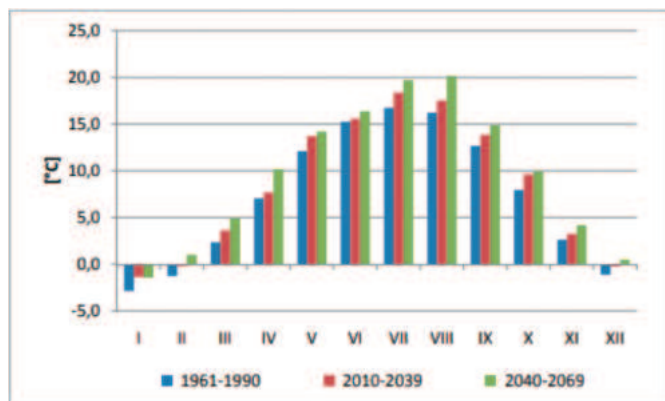
- Od počátku 90. let minulého století lze zaznamenat velmi mírný nárůst ročního úhrnu srážek. Pokles srážkových úhrnů ve druhé polovině jara a na začátku léta (duben až červen) je vyrovnáván zvýšením úhrnů ve druhé polovině zimy (zejména březen) a zejména v červenci, resp. na počátku srpna.
- Změny srážkových úhrnů se projevují pouze v řádu jednotek procent.
- Maximum srážkových úhrnů v létě, minimum v zimě.
- Jak roční, tak i sezónní srážkové úhrny nicméně vykazují výraznou meziroční proměnlivost (např. 138 % srážkového normálu v Čechách v roce 2002 a 74 % srážkového normálu v následném roce 2003).
- Srážkové dny s úhrny srážek ≥ 5 mm a ≥ 10 mm se vyskytují v ČR v průběhu celého roku a jejich měsíční počty odpovídají ročnímu chodu srážek – nejčtenější výskyty jsou zaznamenány v létě, nejnižší v zimě.
- Dny se srážkovým úhrnem ≥ 20 mm se vyskytují převážně v teplé polovině roku, jejich výskyt v chladném období je zcela ojedinělý.

Extrémní teploty

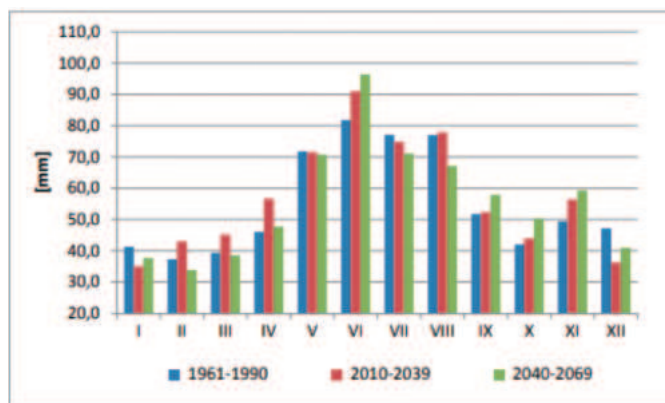
- V souvislosti se změnou teplotního režimu dochází rovněž k postupnému zvyšování průměrného počtu dní s vysokými teplotami a ke snižování průměrného počtu dní s nízkými teplotami.
- Průměrný počet letních dní během roku na celém území ČR se oproti standardnímu období zvýšil o 13, tropických dní o 6.
- naopak došlo k poklesu průměrného počtu mrazových (o 8) a ledových dní (o 3 dny).
- Změny maximálních denních teplot, počtů dní s extrémními teplotami a střídání extrémně teplých, resp. chladných období jsou zejména v letním období statisticky významné.

Odhad dalšího vývoje klimatu – vývoj teploty vzduchu

- Průměrná měsíční teplota vzduchu na území ČR v referenčním období 1961 – 1990 a ve scénářových obdobích 2010 – 2039 a 2040 – 2069.
- V letním období tak lze očekávat mírný nárůst četnosti výskytu letních a tropických dní či tropických nocí, v zimě naopak pokles četnosti výskytu mrazových, ledových i arktických dní.

Odhad dalšího vývoje klimatu – vývoj srážek

Průměrný měsíční úhrn srážek na území ČR v referenčním období 1961 – 1990 a ve scénářových obdobích 2010 – 2039 a 2040 – 2069.

Modelové simulace pro toto období neposkytují jednoznačné výsledky pro následné změny související se změnami srážkového režimu (četnosti povodní a výskyt sucha).

Tato nejednoznačnost je způsobena protikladným působením vlivu méně častých, ale extrémnějších srážek, a menšího průměrného počátečního nasycení půdy.

Změny odtoku v období leden – květen jsou určeny hlavně odlišnou dynamikou sněhové zásoby, změny v letním období zejména úbytkem srážek.

Adaptační plány

Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030

A.8 Zvyšování ochrany půdy v době klimatické změny s ohledem na udržitelné hospodaření a na komplexní rozvoj a tvorbu krajiny

Podpora realizace pozemkových úprav včetně realizace společných zařízení a včetně podpory realizace šetrných způsobů obdělávání půdy, navržených v KoPÚ pro jednotlivé pozemky, na bázi cíleného poradenství. Současně zahrnout realizovaná opatření navržená v rámci KoPÚ do evidence půd LPIS, včetně zahrnutí do výpočtu erozního ohrožení.

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (MŽP)

– Adaptační strategie ČR

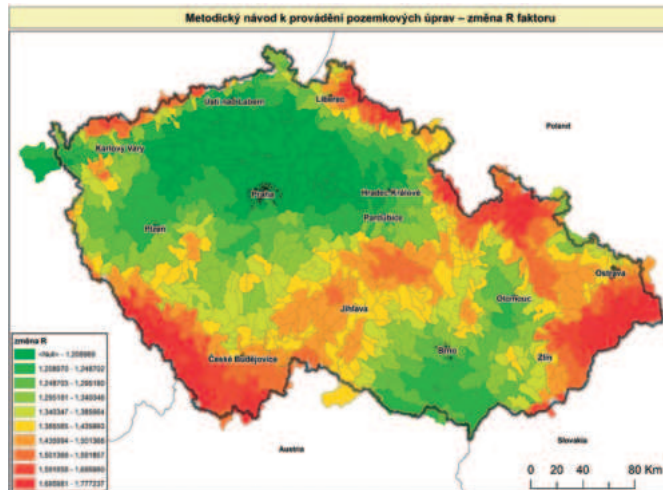
identifikuje prioritní oblasti (sektory), u kterých se předpokládají největší dopady změny klimatu.

- principy udržitelného hospodaření:
- ? minimalizace vyjímání půdy ze zemědělského půdního fondu s výjimkou jejího zalesňování,
- ? vhodné prostorové uspořádání zemědělské půdy, půdoochranná a protierozní opatření,

- ? zlepšování půdní struktury,
- ? zvyšování podílu organické hmoty v půdě.
- **3.2.3 Adaptační opatření v zemědělství 3.2.3.1. Pozemkové úpravy**
- organizačně a finančně podporovat realizaci pozemkových úprav tak, aby přispívaly k přizpůsobení se změně klimatu a zmírnění jejích dopadů.
- zajistit vhodné plánování využití území a dostatek finančních prostředků i ploch pro tvorbu kvalitních společných zařízení, zejména pro vytváření polních cest, prvků zeleně, teras atd., propojení pozemkových úprav s protierozními a vodohospodářskými opatřeními, s revitalizací vodních toků a s územním systémem ekologické stability.

Aktuální situace v pozemkových úpravách

- Potřeba reakce na předpokládané změny klimatu a jejich dopady.
- Zpracování Klimatické studie pro potřeby zpracování do podkladů pro projektování – příprava nové Metodiky
- Vrstvy umožňující úpravu vstupních dat pro PEO a VH opatření.
- Jedná se o relativní změny (koeficienty) pro:
- srážkové úhrny 1, 6, 12 a 24 hodin vztažené k N-letosti N = 2, 5, 10, 20, 50 a 100 let,
- R faktor k výpočtu erozní ohroženosti,
- Koeficienty jsou ve vrstvách shp, které jsou přílohou Klimatické studie,
- *R faktor nabývá kladného koeficientu v jednotkách. MEO se tedy zvyšuje.*

Výměra ohrožené půdy dle LPIS

- do roku 2011 to bylo jenom 0,57 %;
- v roce 2011:
- stanovení výměry skutečně ohrožené plochy (přes 50 % orné půdy) na politický kompromis (10,57 %),
- vyjádření ve 3 kategoriích (silně erozně ohrožené půdy – SEO, mírně erozně ohrožené půdy – MEO a neohrožené – NEO).

Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky

- V souladu s výhledem do roku 2030 byl stanoven závazný harmonogram aktualizace hodnot přípustné ztráty půdy erozí (Gp).
- Cílem je zajistit postupný nárůst úrovně ochrany erozně ohrožených ploch až na úroveň „reálné“ erozní ohrože-

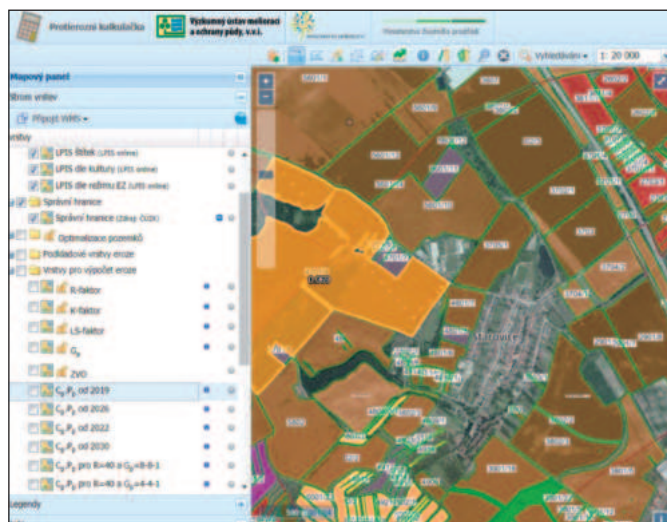
nosti, avšak v souladu s požadavky MZe na zohlednění ekonomické náročnosti realizace protierozních opatření a možností adaptace zemědělců.

- Harmonogram je následující:
- od 1. 1. 2018 – plocha chráněné orné půdy 25 % při $G_p = 17-17-4 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \text{ rok}^{-1}$ (pro hluboké, středně hluboké a mělké půdy),
- od 1. 1. 2022 – plocha chráněné orné půdy 35 % při $G_p = 12-12-3 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \text{ rok}^{-1}$,
- od 1. 1. 2026 – plocha chráněné orné půdy 45 % při $G_p = 9-9-2 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \text{ rok}^{-1}$,
- od 1. 1. 2030 – plocha chráněné orné půdy 60 % při $G_p = 5-5-1 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \text{ rok}^{-1}$,
- Harmonogram však již nabral zpoždění, plocha chráněné orné půdy 25 % při $G_p = 17-17-4 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \text{ rok}^{-1}$ je platná až od 1. 1. 2019.

Současné platné předpisy pro projektování PEO – Protierozní vyhláška

- Platná od 1. 7. 2021 (Vyhláška č. 240/2021Sb.)
- Vyhláška stanovuje přípustnou ztrátu půdy, kterou je potřeba dodržovat. V systému zemědělských dotací se dosud vymezuje erozně ohrožená půda na přípustnou ztrátou 17 tun z hektaru za rok, s platností vyhlášky to je 9 (2)tun z hektaru za rok.
- Výpočet ohrožení zemědělských půd vodní erozí a hodnocení účinnosti navrhovaných protierozních opatření vychází z Univerzální rovnice ztráty půdy, která má tvar
- $G = R \cdot K \cdot L \cdot S \cdot C \cdot P$
- Překročení míry erozního ohrožení vyjadřuje erozní ohrožení zemědělské půdy, při kterém je překročena přípustná ztráta půdy erozí. Pro účely vyhlášky jde o stav, kdy je v protierozní kalkulačce na hodnocené ploše překročen maximálně přípustný součin hodnot faktorů ochranného vlivu vegetace a faktorů protierozních opatření. Pro účely vyhlášky je vyjádřeno ve tvaru
- $C \cdot P > C_p \cdot P_p$
- K vytipování problematických ploch, na nichž je limit překračován, bude sloužit již dnes funkční Monitoring eroze (aplikace spravovaná SPÚ a VÚMOP, v.v.i.).
- Na plochách, kde bude erozní událost zaznamenána opakovaně, budou tedy zemědělské subjekty muset sestavit Plán protierozních opatření, za pomoci aplikace Protierozní kalkulačka.

Protierozní kalkulačka

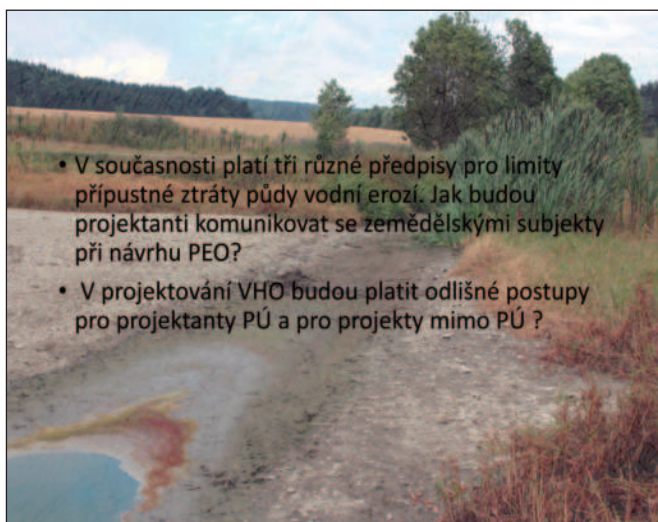
Monitoring eroze

Protierozní vyhláška

- Výsledkem jednání o podobě protierozní vyhlášky je tedy jakýsi kompromis; protierozní vyhláška v podstatě akceptuje postupy zaběhnuté v rámci plnění DZES, včetně Monitoringu eroze, nastavuje však nový limit erozního smyvu.
- Pozitiva: existence dlouho vyžadovaného legislativního předpisu k ochraně půdy.
- Negativa:
- Nekompatibilita s metodickými postupy uplatňovanými v PEO.
- Nesystémovost (hlášení opakovaných erozních událostí je ponecháno na nahodilých zjištěních).
- Nepůsobí preventivně, ale ex post.
- Náprava stavu je zdoluhavá, založená na sledování účinnosti plánu opatření.
- Řeší pouze vodní erozi.

Postup práce projektanta PÚ

- Projektant při průzkumu území a analýze erozního smyvu postupuje podle metodického návodu k projektování pozemkových úprav.
- Podle tohoto postupu zjistí výši erozního smyvu (G) ve zvolených EHP (erozně hodnocených plochách) a porovná s přípustnou hodnotou.
- V případě překročení přípustné hodnoty má za úkol navrhnout protierozní opatření, kdy se doporučuje postupovat od jednodušších (organizační, agrotechnická) po technicky a investičně složitá opatření (stavebně technická).
- Poté je nutno přepočítat dosažený erozní smyv, porovnat s limitem (G_{pdl} Metodiky $= 4-4-1 \text{ t/ha/rok}$ a tato opatření popsat v Dokumentaci technického řešení PSZ.

- V současnosti platí tři různé předpisy pro limity přípustné ztráty půdy vodní erozí. Jak budou projektanti komunikovat se zemědělskými subjekty při návrhu PEO?
- V projektování VHO budou platit odlišné postupy pro projektanty PÚ a pro projekty mimo PÚ?

Nové technologie pro realizaci polních cest – METODA KAPS-LE

Prof. Ing. Radomír Ulrich, CSc., Ing. Igor Večerka

ÚVODNÍ OTÁZKA

Ministerstvo zemědělství
Č.j. 75334/2017 –MZE –1b 112

PRAVIDLA, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova 2014–2020

Operace 4.3.2 Lesnická infrastruktura

Podporované povrchy lesních cest:

- asfaltový beton **AC** (ČSN EN 13108-1)
- penetrační makadam **PM** (ČSN 736127-2)
- mechanicky zpevněné kamenivo **MZK** (ČSN 736123-1)
- vibrovaný štěrka **VŠ** (ČSN 736126-2)
- štěrka **HDK** (ČSN EN 13242 + A1)
- štěrka **ŠD** (ČSN 736126-1)
- Kamenivo zpevněné popílkocementovou suspenzí pro lesní cesty **KAPS-LE** (ČSN 736127-4 + Z MZe)

POČET STAVEB S TECHNOLOGIÍ KAPS-LE

- 82 staveb lesních cest, účelových komunikací, manipulačních ploch a skladů na provozech pil o výměře 204 222 m² a nákladech cca 80 mil. Kč (v letech 2011–2021).
- 8 staveb lesních cest z dotačních projektů PRV (v letech 2017–2021).

Úvodní otázka:

PROČ SE TECHNOLOGIE KAPS-LE DOSUD NEPOUŽÍVÁ JAKO ROVNOCENNÝ DRUH POVRCHŮ (S MOŽNOS-

TÍ ČERPÁNÍ DOTACÍ) NA STAVBU POLNÍCH CEST A POZEMKOVÝCH ÚPRAV?

SILMOS s.r.o.

- Centrum technické normalizace (2000) v oboru pozemních komunikací a dopravní telematiky
- Původce a majitel patentů k sadě technologií pro KAPS-LE (KAPS XY)
- Autorský dozor staveb s KAPS-LE a spolupracovník investorů (lesních investorů (lesních majitelů a správců) při realizaci staveb s KAPS-LE
- Licenční smlouvy sjednávány výhradně s lesními správci, nikoli se stavebními firmami

KAPS-LE – VĚC NEZNÁMÁ?

KAPS-LE = **KA**menivo zpevněné **Popílkocementovou Suspenzí** pro **LE**sní cesty

KAPS-LE = **kamenivo** frakce 32 - 63 + **suspenze** (popílek a cement a voda) =

KAPS-LE = nová technologie speciálně vyvinutá pro lesní stavby, provedená od roku 2011 na **82** stavbách o celkové výměře více než **204 000 m²**

KAPS-LE = podrobně zdokumentovaná technologie na základě výzkumného ověřování jednotlivých staveb

TECHNOLOGICKÉ OPERACE PŘI PROVÁDĚDĚNÍ VRSTVY KAPS-LE (1) a (2)

ÚPRAVA PLÁNĚ

NÁVOZ KAMENIVA

ŘOZPROSTŘENÍ KAMENIVA

PROLÉVÁNÍ SUSPENZÍ

TECHNOLOGICKÉ OPERACE PŘI PROVÁDĚDĚNÍ VRSTVY KAPS-LE (3)

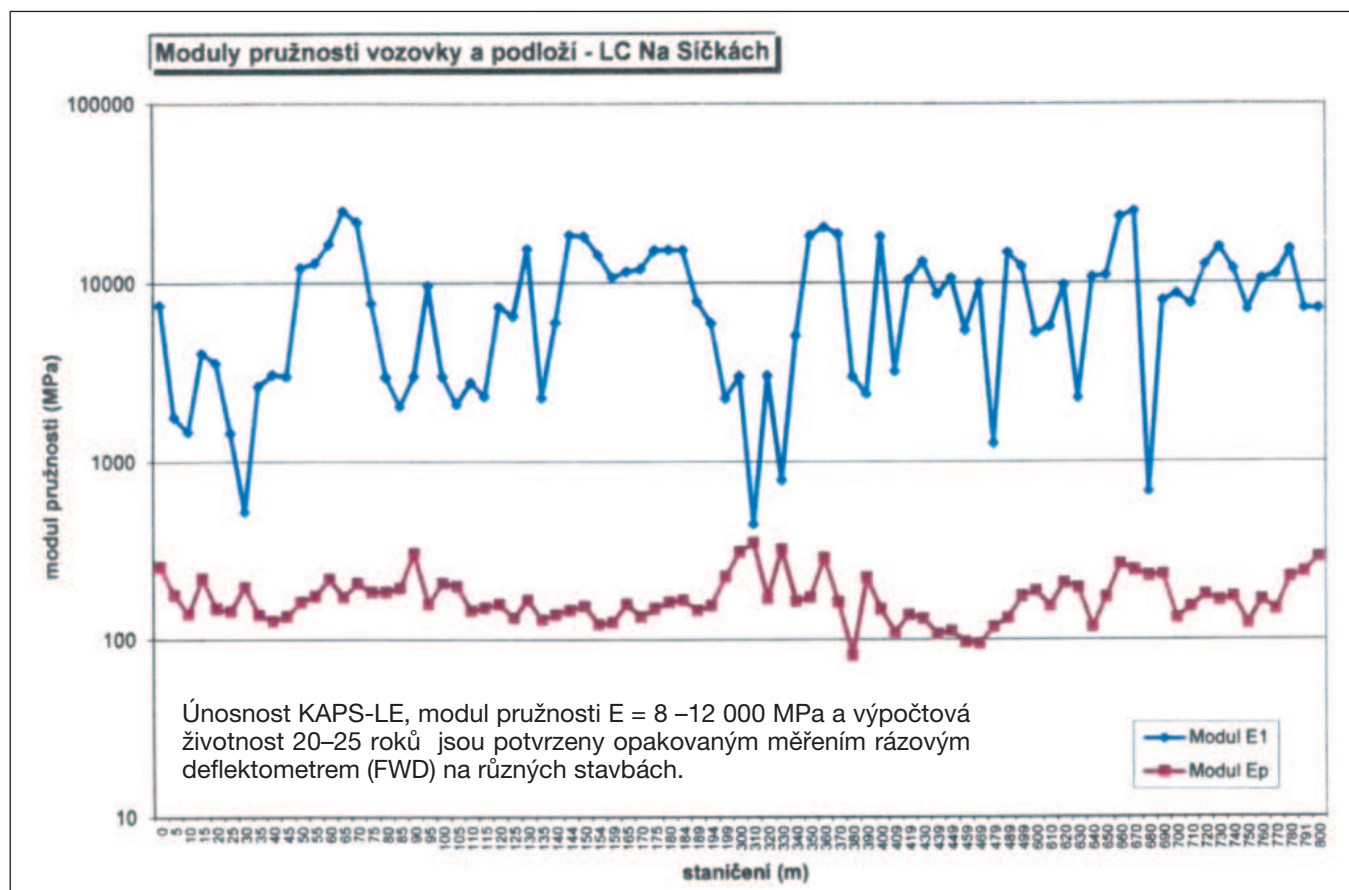

HUTNĚNÍ VRSTVY

ČERSTVĚ PROVEDENÁ VRSTVA

TECHNICKÉ PARAMETRY KAPS-LE

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ TECHNOLOGIE PRO KRYTY (POVRCHY) LESNÍCH CEST

PROVÁDĚNÍ	POJIVO		
	NESTMELENÉ (BEZ POJIVA)	STMELENÉ	
		ASFALT	CEMENT
NA MÍSTĚ (ROZPROSTŘENÍ)	ŠD štěrkodř REK recykáty (asfaltové, betonové)		
NA MÍSTĚ (PROMÍSENÍ)	S stabilizace zeminy (popílkem) VŠ vibrováný štěrč (kamenivem)	S stabilizace zeminy asfaltovou emulzí	S stabilizace zeminy hydraulickým pojivem (vápnó, cement, směsné pojivo)
NA MÍSTĚ (PROLÉVÁNÍ)	KŠ kalený štěrč	PM penetrační makadam	KAPS-LE kamenivo zpevněné popílkocementovou suspenzí
V CENTRU (VÝROBNĚ)	MZK minerální beton (lom)	AB asfaltový beton OK obalované kamenivo (obalována)	CB betonový kryt (betonárna)

TECHNICKÉ PARAMETRY KRYTŮ

Výzva dnešní doby: Jak zajistit únosnost a trvanlivost lesních cest pod zatížením 40–45 tun od lesních odvodních souprav?

TECHNOLOGIE	MINERÁLNÍ BETON (MZK)	PENETRAČNÍ MAKADAM (PM)	ASFALTOVÝ BETON AB/OK	KAPS-LE
Návrhový modul pružnosti E [MPa]	600	800	5 500 (7 500 AB - ve dvou vrstvách)	8 000 až 12 000
Cena [Kč/m²]	270	170	500	400
Za tloušťku vrstvy [mm]	200	90	100	200

KAPS-LE – Kamenivo zpevněné popílkocementovou suspenzí pro **LESNÍ CESTY**. Základní technologie charakteru betonové desky vysokým modulem pružnosti pro kryty lesních odvodních cest.

KAPS-PM – Kamenivo zpevněné popílkocementovou suspenzí pro **RECYKLACI CEST ZPENETRAČNÍHO MAKADAMU**. Tenkovrstvé zpevnění reprofilovaného krytu z PM vysokou únosností a životností.

KAPS-PA – Kamenivo zpevněné popílkocementovou suspenzí pro **PANELOVÉ VOZOVKY A PLOCHY**. Kombinace podkladní vrstvy monolitně spojené skrytem zprefabrikovaných dílců.

KAPS-MS – Kamenivo zpevnění popílkocementovou suspenzí pro **MANIPULAČNÍ SKLADY A PLOCHY**. Dvouvrstvé použití základní vrstvy KAPS-LE jako ekonomicky i technicky výhodnější alternativa krytu zcementového nebo asfaltového betonu.

PILA JAVOŘICE

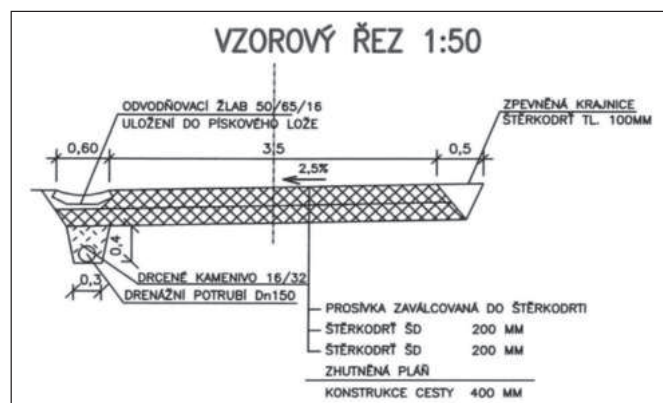
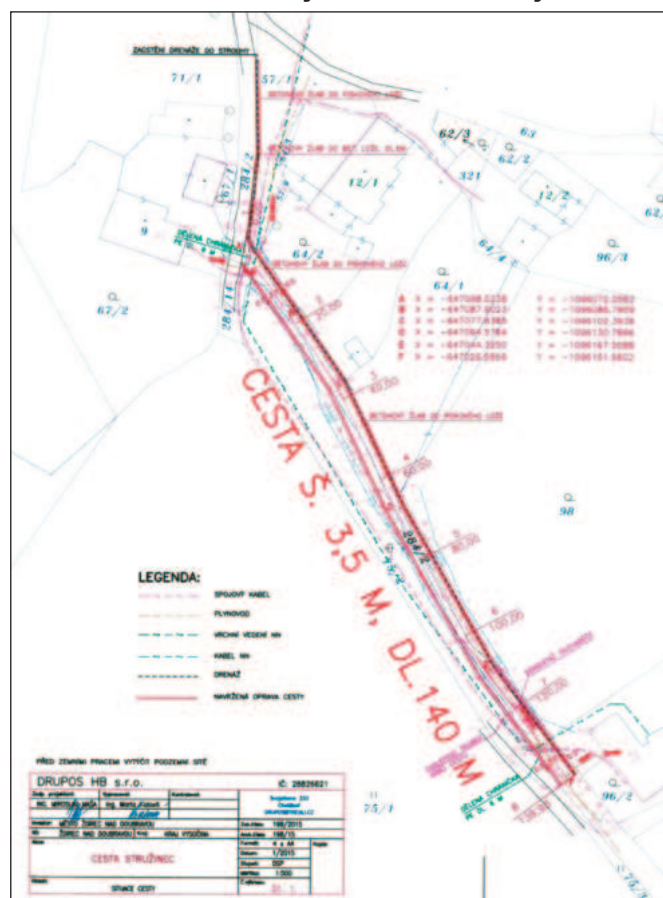
KAPS-MS – plochy zpevněné v letech 2015–2016

CESTA STRUŽINEC – Příklad pozemkové úpravy

CESTA STRUŽINEC – výkres situace cesty

Náhrada krytu cesty z ŠD za KAPS-LE (200 mm)

- původní náklady: 363 364 Kč
- výsledné náklady: 449 052 Kč

Důvod změny krytu:

Účelová komunikace sloužící i pro lesní odvodní soupravy

CESTA STRUŽINEC

PODKLADNÍ VRSTVA ŠD

KAMENIVO ŠD 32-63 PRO KAPS-LE

PŘEHUTNĚNÍ VRSTVY KAMENIVA

PROLÉVÁNÍ A ROZPROSTÍRÁNÍ SUSPENZE

DOKONČOVACÍ PRÁCE – ODTOKOVÝ ŽLAB

DOKONČENÁ CESTA

ZÁVĚR – ODPOVĚĎ NA ÚVODNÍ OTÁZKU

Proč se technologie KAPS-LE dosud nepoužívá jako rovnocenný druh povrchů (s možností čerpání dotací) na stavbu polních cest a pozemkových úprav?

První polovina odpovědi: PROTOŽE SE O NÍ NEVÍ

Tato přednáška měla odpovědět na první polovinu otázky. Tedy dát všem zúčastněným spolehlivou souhrnnou informaci o existenci technologie KAPS-LE, jejích parametrech,

možnostech, způsobu čerpání dotací přes SZIF, možnosti zařazení do dotačních programů aj. Více: www.silmos.cz; e-mail: vera.vrtenova@silmos.cz, telefon: 602 217 294.

Druhá polovina odpovědi:

NEZNÁME ŽÁDNÉ LEGISLATIVNÍ, ADMINISTRATIVNÍ, TECHNICKÉ ANI JINÉ PŘEKÁŽKY, které by bránily použití KAPS-LE na běžné i dotační stavby polních cest a pozemkových úprav. Jestli se tato nabízená možnost stane skutečností, **JE OPRAVDU NA VÁS.** ■

Exkurze studentů Fakulty aplikovaných věd Západočeské university v Plzni na realizovaných pozemkových úpravách v okrese Plzeň – sever a Plzeň – jih

Ing. A. V. Mazín, Ph.D.

Úvod

Na *Fakultě aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni* při *Katedře geomatiky* se od roku 2010 vyučuje akreditovaný předmět *Pozemkové úpravy v kulturní krajině*. Tento předmět je nabízen studentům pro rozšíření znalostí a dovedností na katedře geomatiky, vedle předmětů jako jsou územní plánování, geografie, městské inženýrství, pozemní stavby, katastr nemovitostí nebo geodézie. Absolventům to tak umožňuje širší uplatnění v praxi, jak ve sféře veřejné správy, tak v projekčních a geodetických firmách. V našem časopise jsme v minulosti publikovali několik článků vzniklých z magisterských, bakalářských nebo seminárních prací vzniklých na této fakultě. Tentokrát bychom se s čtenáři časopisu chtěli podělit o postřehy studentů z exkurze ve dvou obcích plzeňska, kde proběhly pozemkové úpravy.

Způsob výuky pomocí exkurze má význam tehdy, pokud jsou studenti předem seznámeni s historií zemědělství, vývoje krajinného typu území, způsoby využívání, erozní náchylnosti, monitorovanými erozními událostmi, podnikatelskými záměry zemědělských subjektů a důvody zahájení pozemkových úprav. A protože exkurze probíhá v terénu, je stěžejní otázkou realizace společných zařízení. Pro exkurzi byla vytypována dvě odlišná území, a to jak morfologií krajiny, tak způsoby využívání, podnikatelskými záměry zemědělců a *zítkem realizace společných zařízení*. Jedná se o území Kozojed u Kralovic na Plzni severu a Olešné u Nezvěstic na Plzni městě.

Komplexní pozemková úprava na Plzni severu

Obec *Kozojedy u Kralovic* se rozkládá na rovinaté ploše převážně hnědozemí, která se svažuje směrem k mohutnému a příkrému zářezu řeky *Berounky*, kde jsou skalnaté útvary, a dokonce při vyšších srážkách vodopády ve stržích. Území je typické pro okolí Berounky, kdy z těchto platin poměrně úrodných půd, vzniklých na spraších, odtéká při přívalových srážkách velké množství vody do historicky vzniklých stržích na zemědělské části krajiny, směřujících do kaňonu řeky. Strže jsou většinou stabilizované a na některých místech jsou přehrážky zanesené splaveninami z období první republiky, které fungují jako stupně.

Vzhledem k morfologii území se zde vyskytují časté erozní události, což potvrzují i výsledky *Monitoringu eroze* vyhodnocované *Státním pozemkovým úřadem a Výzkumným ústavem pro zúrodnění zemědělských půd v.v.i.*

Přivalová srážka s kroupami v horní části území, kde 21. 6. 2012 vznikl soustředěný odtok vody a plošná eroze, která způsobila škody v zastavěné části obce. Ty se však odstraní, ale ztráta půdy zůstane nenahraditelná (foto 21. 6. 2012).

Dne 21. 6. 2012 zde proběhla erozní událost na několika místech. Především na velkém půdním bloku orné půdy oseté kukuřicí v ploše 31,18 ha. Opakovaně pak 28. 5. 2016 ve stejném místě, ale ještě větší sběrnou plochou 100, 96 ha. I v tomto případě byla lokalita „U Jedlice“ oseta kukuřicí. Došlo k odnosu nejen úrodné části půdního profilu, ale i dalších profilů podloží. Podle místních znalců se tyto události dějí opakovaně, a dokonce způsobují problémy i na řece Berounce, kdy je zanesen průtočný profil koryta. Následné škody při těchto přívalových povodních jsou nejen na silnicích a v zastavěné části obce, ale i na zemědělské půdě, která nenávratně ztrácí kulturní vrstvu a tím i přirozenou produkční schopnost.

Zanesená polní cesta a její příkop, ale i silnice s propustkem a příkopem (foto 21. 6. 2012).

Stovky a tisíce tun úrodné jemnozeme z ornice a podorniční kulturní vrstvy na konci kukuřičného pole po opakované erozní události. Stav den po té. (foto 22. 6. 2012).

Před vlastní exkurzí v terénu se studenti seznámili s důvody zahájení pozemkových úprav, historickým vývojem půdní držby a změnou struktury zemědělských pozemků. K tomu bylo využito map stabilního katastru a historických leteckých snímků z archivu v Dobrušce. Došli k překvapivým výsledkům, kdy zjistili, že už v roce 1873 tvořilo 90 % zemědělského půdního fondu orná půda, tak jako v současnosti. Co se však v průběhu šedesátých let minulého století změnilo, byla struktura, tvar a výměra pozemků. Ještě v roce 1958 mělo území hustou radiální síť 5 hlavních a 22 vedlejších polních cest a roztržitou strukturu řemenicových pozemků úzkých 20–50 m, mezi kterými byly vlastnické meze. Cesty a drobné meze měly funkci zachytňujících příkopů a pestrá mozaika plodin umožňovala vsakování vody během jarních srážek. Po kolektivizaci v roce 1958 zbylo v území Kozojed u Kralovic jen 5 cest a několik velkých bloků orné půdy využívaných pro pěstování pšenice. Jednotné zemědělské družstvo zaměstnávalo desítky až stovky pracovníků, kteří byli zaměstnaní v rostlinné a živočišné výrobě. Postupně zaniklo i záhumné hospodářství na lokalitách v okolí obce.

V současnosti je v obci sídlo ZS Kozojedy, a.s. hospodařící na 1400 ha zemědělské půdy. Pěstuje převážně pšenici, řepku ozimou a kukuřici. Živočišná výroba se orientuje na chov mléčného a masného skotu. Od roku 2012 je v provozu bioplynová elektrárna BPS. Tyto podnikatelské záměry na živočišnou výrobu a zároveň výrobu tepla a elektřiny pochopitelně vyvolává potřebu pěstování krmiva pro dobytek a biomasy pro elektrárnu.

V roce 2009 zahájil pozemkový úřad z podnětu obce řízení o pozemkových úpravách. Ze strany vlastníků byl zájem jen od jednoho. Důvodem zahájení pozemkových úprav byla potřeba realizace protierozních a vodohospodářských opatření. Projektční firma po výpočtech erozní ohroženosti zjistila překročení přípustného limitu erozního smyvu na třech spádních velkých půdních blocích orné půdy a navrhla třicet záchytných příkopů, zasakovacích pásů a průlehů a zatravnění orné půdy doplněné protierozními osevními postupy a čtyři přehrážky ve stržích. Pro návrh těchto společných zařízení byla využita obecní půda (12,4 ha), státní půda (2,4 ha) a zbytek soukromá půda. Pozemkové úpravy byly ukončeny v roce 2020.

Exkurze v terénu byla zahájena návštěvou na obecním úřadě, kde se studenti a studentky seznámili s *územním plánem a dokumentací plánu společných zařízení komplexní pozemkové úpravy*. Územní plán obce řešil v nezastavěné části obce na zemědělské půdě pouze územní systém ekologické stability a povodňové nebezpečí a erozí se nezabýval. Plán společných zařízení pozemkových úprav naopak řešil vodní erozi, odtok vody z povodí a návrh reálné podoby skladebných částí územního systému ekologické stability navržených na realizaci.

Pohled na skoro kilometr dlouhý svah lokality orné půdy „U Jedlice“, kde jsou zaznamenány opakované erozní události v Monitoringu eroze VÚMOP Praha v.v.i. Propustek pod silnicí je při přívalových srážkách zaplněn erodovanou zeminou a voda někdy přetéká přes silnici do strže a dále pak kaňonu Berounky, kde zanášá koryto řeky. Na lokalitě je navržena obnova jedné polní cesty s protierozním účinkem, zasakovací travní pásy a protierozní osevní postupy (foto 13. 4. 2022).

Po ohlášení na obci následovala terénní pochůzka na vytipovaná místa. Studenty zajímala lokalita „U Jedlice“, kde byl vypočítán průměrný smyv 10,5 až 11,1 tun z hektaru půdy za rok (dvojnásobek a trojnásobek přípustného množství) a kde je zaznamenána opakovaná erozní událost značného rozsahu a intenzity. V hlavní dráze soustředěného odtoku bylo provedeno několik kontrolních vpichů sondýrkou a zjištěno, že v tomto místě je již humusový horizont zcela smytý, nebo na spodní části svahů pohřbený akumulčním kuzelem erodované jemnozeme a šterku.

Navržená protierozní a protipovodňová opatření zatím realizovaná nejsou. Pozemkový úřad plánuje realizaci zasakovacího příkopu v sousedním katastrálním území *Lednice*, patřícím do obce Kozojedy u Kralovic. Realizaci dalších navržených protierozních a protipovodňových společných zařízení limituje nezájem vlastníků o ochranu půdy, která je

jejich majetkem a orientací místního zemědělského podniku na výrobu elektřiny a krmiv. Bohužel ani společná zařízení jako veřejně prospěšná opatření ve smyslu stavebního zákona nebyla promítnuta do územního plánu obce. Veškeré kompetence s nakládáním se zemědělskou půdou jsou obyvateli obce a vlastníky půdy ponechány na hospodařícím zemědělském podniku. Nelze se ubránit dojmu, že pravidelné a opakované erozní události se staly pro obyvatelé zemědělské krajiny zvyklostí. A obec se smířila s pravidelným odstraňováním tun erodované zeminy ze silničních příkopů a propustků.

Nezájem o obnovení některých vedlejších polních cest navržených k rekonstrukci, z nichž některé mají protierozní funkci, je pochopitelnější, protože malí farmáři v hospodářském obvodu *Kozojed u Kralovic* nejsou. O pozemkovou úpravu požádal jen jeden z vlastníků. Na *společná zařízení vlastníků půdy* bylo přitom použito 12,5 ha státní půdy. Nezájem vlastníků o svoji půdu potvrzuje provedené srovnání s komplexní pozemkovou úpravou v sousední obci Bohy, kde v minulosti proběhla realizace polní cesty ze strany *Státního pozemkového úřadu*. Zde však hospodaří farmáři a o pozemkovou úpravu požádala nadpoloviční většina vlastníků.

Kritické místo svahu „U Jedlice“, kde je zcela smytý humusový horizont hnědozemě a zároveň se stále zvětšuje akumulční kužel smyté zeminy. Plodiny a plevel na místě rostou jen sporadicky (foto 13. 4. 2022).

V dolní části půdního bloku je po erozních událostech akumulovaná vrstva jemnozeme ale i šterku a kamení (foto 13. 4. 2022).

Snížená hloubka půdního profilu v místech opakované eroze (foto 13. 4. 2022).

Komplexní pozemková úprava na Plzni jihu – dílčí povodí Olešenského potoka

Druhé území vybrané pro exkurzi tvořilo mikropovodí *Olešenského potoka* na úpatí *Švihovské vrchoviny*. Potok je přítokem řeky Úslavy. Jedná se o typickou potoční nivu v široké depresi s protilehlými svahy, které jsou intenzivně zemědělsky využívány a erozně ohrožené.

Na rozdíl od komplexní pozemkové úpravy v *Kozojedech u Kralovic*, je komplexní pozemková úprava v *Olešné u Nezvěstic* na okrese Plzeň město (dříve Plzeň-jih) nejstarší v České republice. Byla zahájena v roce 1992 hned po provedení předběžné jednoduché pozemkové úpravě. Hlavním důvodem zahájení pozemkových úprav v katastrálním území bylo to, že čtyři z 54 vlastníků půdy dali velkoplošnému uživateli výpověď z nájmu a jejich pozemky nebyly komunikačně přístupné. *Jednoduché pozemkové úpravy*, které pozemkový úřad urychleně provedl v roce 1991 jako předběžné opatření formou bezúplatného zatímního užívání, rozdělily půdní držbu pro velkoplošného uživatele, a i přes snahu všech zúčastněných se doprava v polní trati odehrávala po cizích pozemcích. V území zcela chyběla cestní síť a byly v období socialismu zlikvidovány všechny meze a liniové prvky. Také intenzita a rozsah zornění způsobovaly opakovanou erozi na svazích.

V roce 1992 ještě nebyla k dispozici oficiální metodika komplexních pozemkových úprav od *Federálního ministerstva zemědělství a výživy Československé republiky*, a tak *Okresní pozemkový úřad Plzeň - jih* vydal pro vlastní potřebu již v roce 1991 *Metodiku JPÚ* a následně v roce 1994 *Generální metodický postup pro KoPÚ* ve spolupráci s *Agroprojektem Pardubice*. Tato metodika byla ověřena v období 1993–1995 právě na území *Olešné u Nezvěstic* a stala se součástí použitých podkladů pro oficiální *Prozatímní metodický návod* zpracovaný VÚMOP Praha pro *Ústřední pozemkový úřad MZe ČR Praha*.

Studenti se seznámili se srovnáním historického stavu struktury pozemků z leteckého snímku z roku 1951 a leteckého snímku z roku 1990, před zahájením pozemkových úprav. Srovnání bylo obdobné jako v katastrálním území *Kozojedy u Kralovic*. Struktura malých pozemků, a síť polních cest s mezemi byla v období socialismu zcela zlikvidovaná a nahrazena čtyřmi velkými půdními bloky orné půdy se svažitostí 5–10 stupňů a délce až 800 metrů.

Dále se před vlastní exkurzí v terénu studenti seznámili s realizací společných zařízení v povodí *Olešenského potoka*. Na rozdíl od *Kozojed u Kralovic* na Plzni severu, v obvodu *Olešné u Nezvěstic*, navazujících *Chválenic* a *Želčan* je

řada realizovaných společných zařízení, jejichž investorem byl *pozemkový úřad*. Exkurze měla za cíl posoudit, jak jsou jednotlivá společná zařízení funkční a zapojená v zemědělské krajině. Konkrétně se jednalo o tři kategorie společných zařízení: polní cesty, protierozní opatření a biokoridory. V území bylo realizováno 12 polních cest, 10 zasakovacích travních pásů s liniemi keřů a 4 biokoridory.

Původní stav krajiny na protilehlých svazích katastrálního území Olešné u Nezvěstic v roce 1992. V úpatí svahů je niva Olešenského potoka, kde docházelo k občasným povodním způsobeným rychlým odtokem vody z povodí (foto 5/ 1992).

Původní stav bloku orné půdy v roce 1992.

Stav po deseti letech po realizaci, biokoridoru LÚSES, který se dále vyvíjí a je udržován kosením.

Chování přírodě blízkých společných zařízení a technických staveb v krajině je různé. Jestliže dobře založený bio-

koridor při minimální péči vzrůstá a stabilizuje se, polní cesty a nádrže vyžadují pravidelnou údržbu, opravy a rekonstrukce. To vyžaduje od majitelů stavby finanční náklady, které obec tvoří v rámci svých provozních rozpočtů. U některých správců veřejně prospěšných staveb a opatření, kterými bezesporu společná zařízení jsou, přetrvává postoj, že přednostně je třeba řešit problémy v zastavěné části obce. Zvláště když se jedná o polní cesty a protierozní opatření, které ze své podstaty, jsou součástí zemědělského půdního fondu a užívají je zemědělci.

Stav polní první polní cesty z roku 1992. Kryt z recyklované drtě nevydržel dopravu těžkých mechanismů a byl vyspraven asfaltbetonovou směsí. Stromořadí je vitální a udržované obcí. V roce 1998 byla cesta propojena na polní cestu ve Chválenicích vybudovanou v rámci JPU (foto 22. 4. 2022).

Druhá polní cesta z roku 1993 s již modernizovaným krytem z prolévaného makadamu. Stromořadí poničené vandaly je doplněné ovocnými stromy. Tato cesta byla po dvaceti letech propojena na nově vybudovanou polní cestu v Želčanech a došlo ke komunikačnímu propojení obcí (foto 22. 4. 2022).

Poslední zastavení exkurze v terénu bylo na polní cestě vybudované v roce 212 v sousedním katastrálním území Želčany. Podobně jako v případě sousedního katastrálního území na protilehlém svahu nivy Olešenského potoka v Chválenicích, došlo po dvaceti letech k propojení polních cest vybudovaných v Olešné u Nezvěstic. Při této příležitosti je třeba vzpomenout kritiky veřejnosti a nepřátel pozemkových úprav na adresu „slepých cest“ v polích, které nikam nevedou. Ano. Pozemkové úpravy jsou konzervativní inženýrská a dlouhodobá investiční činnost státu, která vy-

žaduje čas a střednědobý plán. Bohužel se na tuto vlastnost pozemkových úprav zapomíná. Dvacet a třicet let je pro zemědělství, krajinnotvorbu a obnovu poničeného venkova hodně krátká doba. Jen nezapomínat a držet se strategických cílů uvedených v *Koncepci pozemkových úprav...*

Závěr

Vyhodnocením přípravy *pozemkových úprav* bylo bohužel potvrzeno, že *územní plány obcí* se nezabývají problematikou volné zemědělské krajiny a neřeší problematiku profilové ochrany zemědělského půdního fondu, především její ničivou vodní erozi a absenci cestní sítě, přesto že toto stavební zákon pořizovateli a zpracovatelům ukládá. Zpracovatelé územních plánů v extravilánu obcí pouze přebírají oborové generely územních systémů ekologické stability, a to jen ve schématické, neproveditelné podobě. Podobně *orgány ochrany zemědělského půdního fondu* na obcích s rozšířenou působností dbají především na plošnou ochranu zemědělské půdy a hlídají plošné zábory, bez toho, aby sledovaly a vyhodnocovaly opakované erozní události a jejich příčiny. Také promítnutí návrhů protierozních, vodohospodářských a biotechnických veřejně prospěšných opatření z *plánu společných zařízení do územních plánů obce* není v praxi územního plánování plně respektováno.

Exkurze na komplexních pozemkových úpravách ve dvou geomorfologicky a sociálně odlišných územích potvrdila různé přístupy a okolnosti působící na průběh pozemkových úprav především ve fázi jejich realizace *společných zařízení*. I když důvody zahájení komplexních pozemkových úprav byly v obou případech obdobné (erozní ohrožení zemědělské půdy a nefunkční síť polních cest), *míra realizace společných zařízení* byla vyšší tam, kde hospodařilo více zemědělských subjektů a vlastníků půdy. V *Olešné u Nezvěstic* tito farmáři a jejich potomci hospodaří dále, a nejen že udržují společná zařízení jako jsou zasakovací protierozní pásy a biokoridory, ale zvelebují a ošetřují stromořadí a linie keřů.

Horší situace je ve věci údržby polních cest. V *Olešné u Nezvěstic* bylo na dvě polní cesty použito pro kryt vozovky recyklované drtě, a ta svoji životnost nepotvrdila. Tam kde byl použit asfaltobeton, je i po 27 letech kryt vozovky funkční. Ale obec opravila kryt polní cesty propojující nově vybudovanou polní cestu v rámci komplexních pozemkových úprav v sousedních *Želčanech* a dosázela stromořadí. Je zřejmé, že vlastníci, hospodáři a obec převzala péči o společná zařízení vybudovaná státem v rámci pozemkových úprav. Tři brody vybudované na *Olešenském potoce* jsou funkční a nebrání migraci ryb.

Velmi uspokojivá je také situace na vybudovaných protierozních opatření v *Olešné u Nezvěstic*. Zasakovací pásy trvalých travních porostů jsou udržované, místy vypásané a linie keřů doplňované sazenicemi stromů. Podobně cestní příkopy u polních cest probíhající po vrstevnici přerušily délky erozně ohrožených půdních bloků na orné půdě. Srovnáním katastrálních území *Olešné u Nezvěstic* a *Želčan* se sousedními katastrálními územími na výše položených svazích mikropovodí *Olešenského potoka* lze konstatovat, že na půdních blocích orné půdy stabilizovaných protierozními opatřeními nedošlo od roku 2011 k náhlé erozní události. Zato v sousedním Vlčejně jsou evidovány v Monitoringu eroze 2 události a ve *Strážovicích* a *Chouzovech* po jedné události. Ve všech případech jde o dlouhé svahy půdních bloků orné půdy s kukuřicích v období jarních a letních příválových srážek.

Biokoridory vysázené před 29 léty jsou zapojené do krajinného prostoru a propojují jak vlhkou řadu standardních typů geobiocénů biochory v travnaté nivě, tak biocen-

tra lesních společenstev v horních částech svahů. Jejich přítomnost zvýšila biodiverzitu krajina a společně se stromořadím a polními cestami zpřístupnila krajinu a obnovila původní krajinný ráz místa.

Závěrem exkurze lze konstatovat, že i když se priority pozemkových úprav od roku 1991 změnil, a na rozdíl od agrárních operací, zaměřených na zpřístupnění a scelení pozemků v devadesátých letech minulého století, se v současnosti preferují protierozní, vodohospodářskou a ekostabilizační opatření, stále je základním problémem jejich konečná realizace. Přitom je zřejmé, že vzhledem k rozsahu navržených opatření v rámci České republiky není možné, aby *Státní pozemkový úřad* byl jejich jediným realizátorem a investorem.

Také je třeba se zamyslet nad kontraproduktivní dotační politikou v zemědělství, kdy na jedné straně jsou podporované bioplynové elektrárny bez souvislostí s půdněekologickými predispozicemi území a výrobou biomasy a na druhé straně stát vynakládá v těchto místech nevhodného pěstování kukuřice finanční prostředky na realizaci protierozních opatření.

Erozní událost z 6. 6. 2017 jako následek dvouhodinové bouřky na dlouhém svahu s kukuřicí. Plošná až brázdová eroze poničila rozestavěnou polní cestu při realizaci komplexní pozemkové úpravě v *Želčanech*. (foto 6. 6. 2017).

Místo erozní události z 6. 6. 2017 po jedenácti letech funkce záchytného cestního příkopu a zasakovacího ochranného travního pásu nad vybudovanou cestou rozdělující půdní blok orné půdy. Toto polyfunkční společné zařízení bylo navrženo v plánu společných zařízení. Realizátor polní cesty pobočka Krajského pozemkového úřadu v Plzni a velkoplošný uživatel zatravněného pozemku (foto 27. 4. 2022).

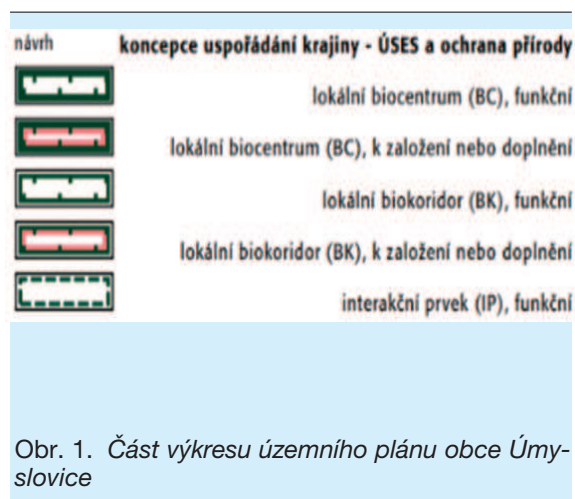
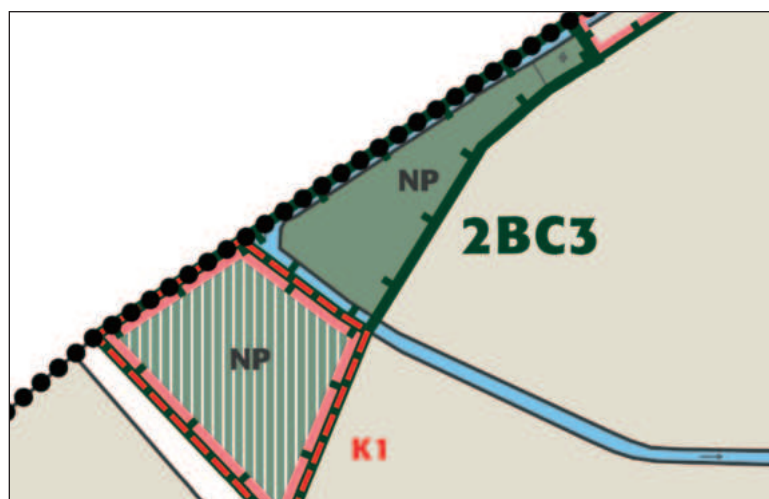
Záhumenková travní cesta se stromořadím realizovaná obcí Kozojedy v osadě Borek. Kéž se studenti na cestě za pozemkovými úpravami neztratí. Mají dobře nakročeno. →

Zajímavosti realizace lokálního biocentra 2BC3 v katastrálním území Úmyslovce na Nymbursku

Ing. Zdeněk Jahn, CSc., SPÚ, vedoucí Pobočky Nymburk

Biocentrum je umístěno na pozemku KN č. 357 o výměře 0,8793 m² v k. ú. Úmyslovce a hraničí s katastrálním územím obce Netřebice. V obou obcích byly zpracovány komplexní pozemkové úpravy. Pozemek byl v pozemkové úpravě převeden na obec a změnil se druh půdy z orné na ostatní plochu. Území spadá do povodí Velenického potoka a podél řešené plochy se nachází odvodňovací kanál, který při deštivém počasí zajistí potřebnou vodu v biocentru. Pozemek má tvar čtyřúhelníku o rozměrech 106x85 m s mírným sklonem ke kanálu. Územní plán obce byl schválen v roce 2015 a umístění biocentra bylo převzato z PSZ.

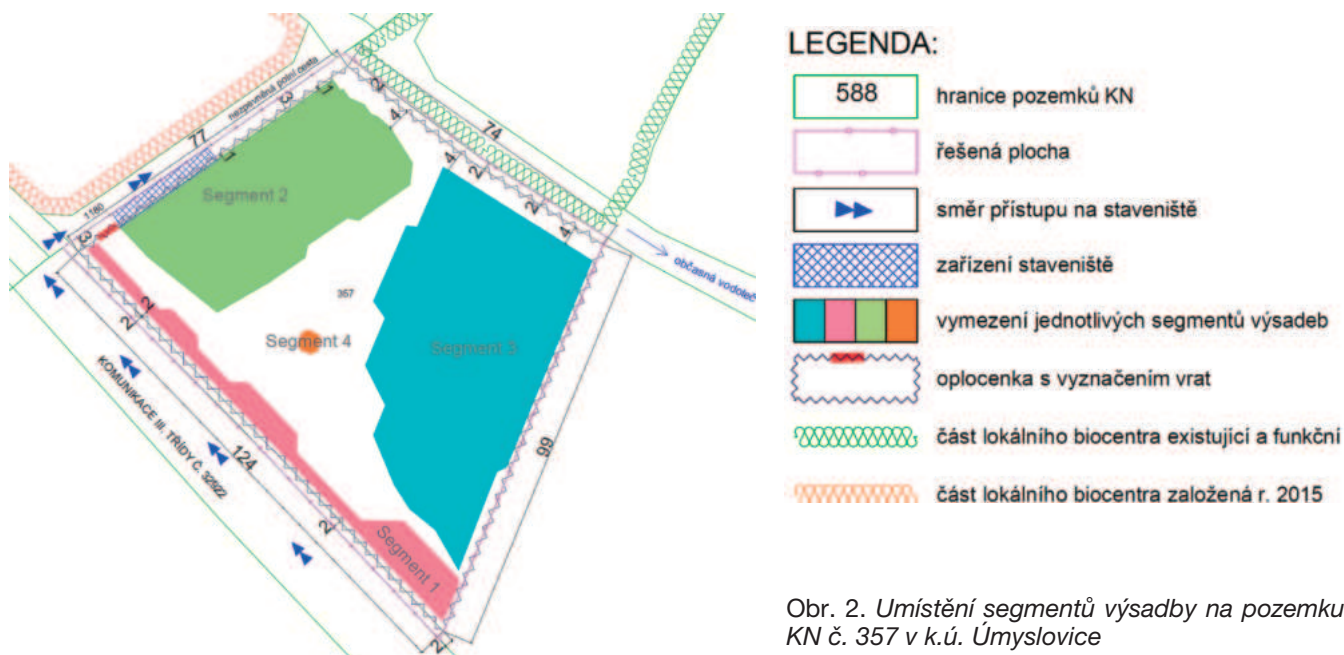
Výsadba biocentra je rozdělena do čtyř segmentů. Jejich rozmístění vytváří prostor pro luční plochu uprostřed a pro průchody k severu, jihu a západu. Výsadba je řadová, v trojúhelníkovém sponu se vzdáleností řad 1 m u většiny keřů, 2 m u řad stromů. Realizace proběhla na podzim roku 2020. Celkem bylo vysázeno 724 stromů, 977 keřů a zatravněno 8200 m².

Druhové složení odpovídá zařazení lokality do skupiny typů geobiocénu. Při výsadbě byl použit hydrogel, který upravuje vodní režim, zvyšuje sorpci vody a živin a podporuje mikrobiologickou aktivitu půdy. Hydlogel byl dávkován 800 g na 1 m³ zeminy určené k zasypání výsadbové jámy. K mulčování byla použita štěpka.

Tabulka č.1: Použité druhy dřevin

Keře	Stromy
Svída krvavá <i>Cornus sanguinea</i>	Dub zimní <i>Quercus petraea</i>
Řešetlák počistivý <i>Rhamnus cathartica</i>	Dub letní <i>Quercus robur</i>
Hlohy* <i>Crataegus sp.</i>	Jilm habrolistý <i>Ulmus carpinifolia</i>
Slivoň trnka <i>Prunus spinosa</i>	Střemcha obecná <i>Prunus padus</i>
Dříšťál obecný <i>Berberis vulgaris</i>	Lípa malolistá <i>Tilia cordata</i>
Kalina obecná <i>Viburnum opulus</i>	Habr obecný <i>Carpinus betulus</i>
Líska obecná <i>Corylus avellana</i>	Javor babyka <i>Acer campestre</i>
Zimolez obecný <i>Lonicera xylosteum</i>	Javor mléč <i>Acer platanooides</i>
Dřín obecný <i>Cornus mas</i>	ovocné**: Hrušeň planá <i>Pyrus pyraeaster</i>
Růže šípková <i>Rosa canina</i>	Třešeň ptačí <i>Prunus avium</i>
Ptačí zob obecný <i>Ligustrum vulgare</i>	Jabloň lesní <i>Malus sylvestris</i>
Brslen evropský <i>Euonymus europaeus</i>	

Luční plocha je od sousedící komunikace oddělena alejí vzrostlých stromů s nespojitým keřovým podrostem. Pro zatravnění jsou použity dva typy travních směsí. První směs je běžná do sadových mezopásů, tvoří pevný drn a výsevek je při plošném zatravnění v množství 70 kg/ha. Druhá směs (květnatá louka – obr. 19, str. 1) je vhodná pro mezofilní louky se zastoupením 60% lučních bylin (35 druhů) a 40% travin (21 druhů). Výsevek je 10 kg/ha.

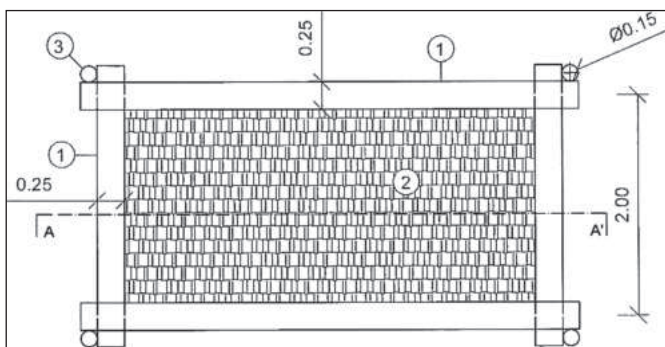

Obr. 4. Pozemek KN č. 357 před výsadbou

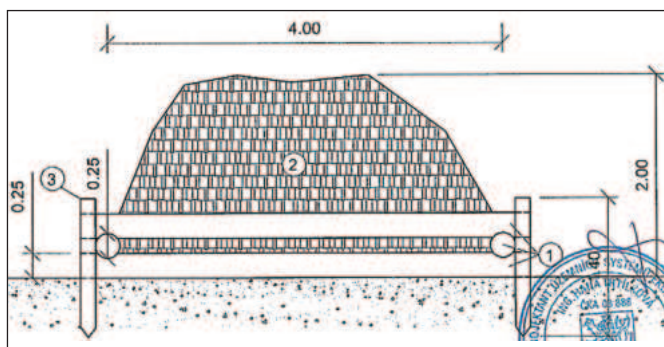

Obr. 5. Výsadba biocentra na podzim 2020

Další zajímavostí v biocentru 2BC3 v katastrálním území Úmyslovice je vybudovaný plazník. Jde o biotechnický objekt sloužící ke zvýšení pestrosti vytvářených stanovištních podmínek a v naší oblasti sloužící především k rozmnožování slepýšů a ještěrek. Je tvořen obdélníkovým rámem z kulatiny o velikosti 2 x 4 m. Rám je vyplněn větvemi o průměru do 10 cm a navrch zasypán místní ornici v množství 2 m³.

Obr. 6. Schéma plazníku – půdorys

Obr. 7. Plazník - příčný řez A - A'

Obr. 8. Plazník – červenec 2021

Takováto malá vysázená plocha biocentra 2BC3 v k.ú. Úmyslovice je zajímavá svým umístěním. Pozemky na okraji katastrálního území nejsou narozdíl od ploch okolo obce stavebně atraktivní a proto se zde nepředpokládá rozšiřování zastavitelného území obce. Dále je tímto umístěním řešen jeden z velkých problémů, se kterým se v naší intenzivně využívané polabské krajině často setkáváme. Obce se větším plochám biocenter brání a mají k tomu své důvody. Po tříleté údržbě převede SPÚ takováto společná zařízení obcím, které se o ně musejí dále samy starat. Proto při stanovení priorit výstavby jednotlivých prvků plánu společných zařízení v naší oblasti dominují výstavby polních cest. V případě realizace výsadeb biocenter má úspěch menší výměra, obvykle okolo 1–2 ha. Jeden příklad za všechny. Do plánu společných zařízení bylo prosazeno bio-

centrum o výměře cca 16 ha, byl pro něj vyčleněn pozemek obecní orné půdy. Biocentrum bylo umístěno do vhodné lokality, orná půda byla převedena na ostatní plochu a bylo zadáno vypracování prováděcí dokumentace. S realizací však obecní zastupitelstvo nesouhlasilo, i když PSZ schválilo. Důvodem byla nejen práce s následnou údržbou takovéto zeleně, ale zejména nájemné z pozemku, které obec za pozemek dostává od místní zemědělské společnosti. V našich podmínkách činí nájemné přibližně 6000,- Kč/ha, v případě zelinářské oblasti až 10000,- Kč/ha. A tak je pozemek již dvacet let využíván dále jako orná půda a pravděpodobně k realizaci výsadby biocentra nedojde. Z těchto důvodů upřednostňujeme do PSZ větší množství menších ploch pro výsadby před jednou velkou. Aby takové malé biocentrum plnilo správně svou funkci, je však zapotřebí větší plocha zeleně.

A právě jeden z příkladů řešení spočívá ve správném umístění takového biocentra. Zmíněná vysázená plocha 2BC3 navazuje severovýchodně na stávající zeleň za melioračním příkopem a severozápadně na biocentrum 2BC3 Husanka v k.ú. Netřebice realizované v roce 2015 po pozemkové úpravě v této obci. Biocentrum 2BC3 Husanka v k.ú. Netřebice na pozemku KN č. 1179 je obdélníkového tvaru a má výměru 1,5 ha. Biocentrum je tvořeno nově založenými dřevinnými porosty vysázenými v pásech a volnými lučnými porosty na neosázených plochách. Celkem bylo na pozemku vysazeno 160 listnatých stromů a 5500 keřů různých druhů. Mulčování v řadách výsadeb bylo provedeno lesní kůrou. Funkční součástí biocentra se staly břehové a doprovodné porosty na okrajích sousedních vodotečí a nepevněná polní cesta na pozemku KN č. 1180 v k.ú. Netřebice mezi nově vysázenými biocentry. Spojením obou biocenter

včetně probíhajících biokoridorů, travnaté polní cesty, vodoteče, melioračního příkopu a původního interakčního prvku vznikla plocha zeleně o celkové výměře cca 4 ha. To je dostatečná plocha, která bude po zapojení nových porostů dobře plnit všechny funkce řádného biocentra.

Obr. 9. Letecký snímek s vysázeným biocentrem v k.ú. Netřebice a plocha před realizací v k.ú. Úmyslovice

Na obrázku je také vidět původní porosty okolo cest, vodoteče, melioračního příkopu a plochu původního interakčního prvku na pozemku KN č. 367 v k.ú. Úmyslovice.

Obr. 10. 2BC3 Husanka v k.ú. Netřebice před realizací 2015

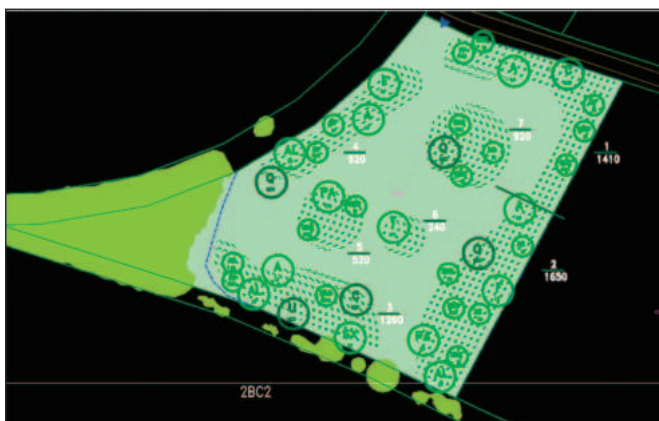
Obr. 11. 2BC3 v k.ú. Netřebice po tříleté údržbě 2018

Kromě již zmíněných biocenter vznikla díky pozemkovým úpravám v této oblasti další dvě biocentra označená jako 2BC2 a 2BC1 v k.ú. Netřebice. Na obrázku je vidět umístění všech čtyř vysázených ploch.

Obr. 12. Rozmístění nových biocenter 2BC1, 2BC2, 2BC3 v k.ú. Netřebice a 2BC3 v k.ú. Úmyslovice

Lokální biocentrum 2BC2 „Na ostrově“ v k.ú. Netřebice bylo vysázeno na orné půdě na parcele KN č. 1241 o výměře 2,3648 ha. Biocentrum čtvercového tvaru je situováno podél potoků Velenický a Zálušní. Projekt počítal s 60 % plochy stromů a keřů a 40 % trvalých travních porostů. Skladba dřevin odpovídá svou pestrostí původním přirozeným druhům, které se v této lokalitě vyskytovaly. Celkem bylo použito cca 200 stromů a 6800 keřů. Zakládání biocentra probíhalo po pozemkové úpravě v roce 2004 do připravené půdy na folie a bylo doplněno mulčováním kůrou. Popěstební péče byla ukončena v roce 2007. Biocentrum 2BC-2 patří s prakticky beztrátovým zapěstováním dřevin k nejzdařilejším výsadbám, které Pobočka Nymburk zrealizovala. Biocentrum 2BC2 získalo v roce 2012 Cenu veřejnosti a první místo v soutěži Společné zařízení roku v kategorii Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí. Skutečná cena za realizaci byla 1 106 460 Kč bez DPH.

Obr. 13. Výsadbový plán 2BC2

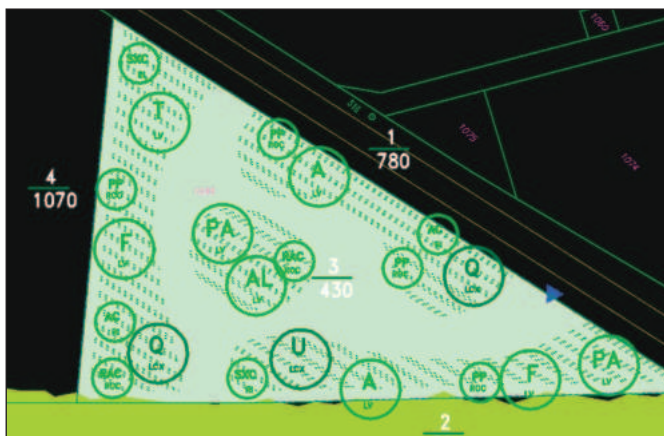
Obr. 14. Pohled na 2BC2 v roce 2017 (obrázek na str. 22)

Dalším příkladem je lokální biocentrum 2BC1 „U Šumбору“ v k.ú. Netřebice vysázené v roce 2005 na pozemkové parcele KN 1095 o výměře 0,7790 ha. Nové porosty jsou navrženy jako pásy keřů s rozvolněnými skupinami stromů a trávnikem na neosázených plochách. Zatravnění a rozvolněné porosty budou žádoucím způsobem zvyšovat biodiverzitu a podporovat rozvoj bioty odpovídající cílovým společenstvům.

→

Obr. 14

Obr. 15. Výsadbový plán 2BC1

Obr. 16. Pohled na 2BC1 v roce 2019

Celkem bylo v této oblasti realizováno 5,6 ha nové zeleně, při níž bylo vysázeno 1194 stromů a 16197 keřů za 3,45 mil. Kč. Komplexní pozemková úprava v k.ú. Netřebice byla ukončena zápisem do KN v roce 2004 firmou HYDROPROJEKT

Obr. 18. Pohled na 2BC3 v k.ú. Netřebice v roce 2019

PRAHA a v k.ú. Úmyslovice v roce 2016 firmou GEOŠRAFO, s.r.o. Hradec Králové. Cílem všech provedených výsadeb je zlepšení místního stavu intenzivně využívané zemědělské krajiny, a to jak po stránce ekologické, krajinářské, tak i estetické.

Podklady:

PSZ KoPÚ v k.ú. Netřebice, Hydroprojekt Praha 1997
PSZ KoPÚ v k.ú. Úmyslovice, Geošrafo, s.r.o. Hradec Králové 2013

Prováděcí projekty

2BC1 v k.ú. Netřebice vypracovaná AGROPROJEKT PSO s.r.o. Brno 2004
2BC2 v k.ú. Netřebice vypracovaná AGROPROJEKT PSO s.r.o. Brno 2004
2BC3 v k.ú. Netřebice vypracovaná AGROPROJEKT PSO s.r.o. Brno 2004
2BC3 v k.ú. Úmyslovice vypracovaný firmou ATELIER FONTES, s.r.o. Brno 2016

Tabulka č. 2: Počty vysázených stromů a keřů, autor prováděcího projektu a realizační firma

označení biocentra	výměra ha	stromy ks	keře ks	cena v mil. Kč celkem bez DPH	prováděcí projekt zpracoval v roce	realizační firma a rok realizace
2BC 1 Netřebice	0,8	110 2920	0,72 bez DPH	AGP PSO s.r.o. 2004	Školky MONTANO	2005
2BC 2 Netřebice	2,4	200 6800	1,11 bez DPH	AGP PSO s.r.o. 2004	Školky MONTANO	2004
2BC 3 Netřebice	1,5	160 5500	0,72 bez DPH	AGP PSO s.r.o. 2004	H-REKULTIVACE	2015
2BC 3 Úmyslovice	0,9	724 977	0,90 bez DPH	ATELIER FONTES 2016	Školky MONTANO	2020
Celkem 5,6 ha, 1194 ks 16197 ks 3,45 mil. Kč bez DPH						

STALO SE

Seminář Aktualizace metodického návodu k provádění pozemkových úprav a navazující legislativa

Ing. Michal Pochop, Jihomoravská pobočka ČMKPÚ

Ing. Michal Votoček, Středočeská pobočka ČMKPÚ

Jihomoravská pobočka ČMKPÚ a Středočeská pobočka ČMKPÚ připravily odborný seminář, který reagoval na novelizaci vyhlášky 13/2014 Sb. (o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav), novelizaci Metodického návodu pro provádění pozemkových úprav a další změny předpisů. Seminář proběhl 17. května v Brně na Mendelově univerzitě (MENDELU) a následně 24. května v Praze v prostorách Stavební fakulty ČVUT. Na obou akcích se organizačně podílely SPÚ a VÚMOP, partnery seminářů byly také obě vysoké školy, na kterých akce probíhaly. Brněnský seminář byl zařazen mezi akce Celostátní sítě pro venkov.

V úvodu obou akcí vystoupila **Mgr. Kosejková** (vedoucí Odboru pozemkových úprav Ústředí SPÚ) s aktuálními informacemi o přepracování metodického návodu a financování pozemkových úprav, hodnocením celostátní konference v Harrachově a dalšími aktuálními informacemi. Její vystoupení doplnil předseda ČMKPÚ **Ing. M. Pochop**, který připomněl vydání knihy k 30 letům pozemkových úprav.

Ing. J. Homoláčová (vedoucí Oddělení metodiky Ústředí SPÚ) zmínila změny, které přinesla novela vyhlášky 13/2014 Sb., a podrobně popsala postup a výsledek aktualizace metodického návodu. Zaměřila se především na kapitoly metodického návodu, které upravovali přímo zaměstnanci SPÚ.

Pro aktualizaci vybraných kapitol metodického návodu SPÚ využilo externího zhotovitele, konkrétně sdružení odborníků z praxe a z vysokých škol zahrnující VÚMOP v.v.i., Českou zemědělskou univerzitu (ČZU), Stavební fakultu Vysokého učení technického (FAST VUT) a společnost AGROPROJEKT PSO s.r.o. Zástupci těchto zpracovatelů a další spolupracující odborníci na semináři popsali výsledky vědeckého poznání a platné legislativy v jednotlivých oblastech na základě kterých vypracovali aktualizaci příslušných částí návodu. **Prof. Hanel** (ČZU) uvedl problematiku klimatické změny, **prof. Dumbrovský** (VUT) se zabýval vodní erozí, **doc. Doležal** (AGROPROJEKT PSO) popsal vodohospodářská opatření. **Ing. Sobotková** (VUT) vysvětlila postup pro vyhodnocení zhutnění půdy, **doc. Podhrázská** (MENDELU) a v Praze také **Ing. Papaj** (VÚMOP) představili opatření proti větrné erozi. Tématu opatření pro tvorbu a ochranu životního prostředí se zhostil RNDr. Kocián (AGERIS s.r.o.), **JUDr. Hanák** (Masarykova univerzita) otevřel problematiku vlastnického práva k melioračním stavbám a zeměměřickým činnostem v pozemkových úpravách se věnoval Ing. Pochop (VÚMOP).

Ing. M. Votoček (GEPRO spol. s r. o.) v poslední přednášce představil dopady změn na výměnný formát pozemkových úprav VFP, připomněl možnost použít stávající verzi VFP 4.4 u rozpracovaných projektů ve fázi návrhu a zmínil nové kontroly, které budou doplněny do přejímky dat VFP.

Dohromady se obou seminářů účastnilo více než 220 odborníků, především z řad referentů SPÚ a zpracovatelů pozemkových úprav. Velmi nás těší také zájem ze strany učitelů (a zčásti i studentů) vysokých škol. Rádi bychom poděkovali našim partnerům za pomoc s uspořádáním seminářů. ■

Aktualizace metodického návodu k provádění pozemkových úprav a novelizovaná legislativa

Ing. Jitka Homoláčová, Státní pozemkový úřad, Odbor pozemkových úprav

Tvorba Metodického návodu – pracovní skupiny

Obsah Metodického návodu

- Úvodní ustanovení
- Kap. 1 – 18
- Přílohy

Zachována původní struktura MN

Vyhláška č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav, ve znění novely č. 452/2021 Sb.

§ 7 odst. 1

Po zahájení řízení o pozemkových úpravách (§ 6 zákona) pozemkový úřad svolá úvodní jednání (§ 7 zákona). **Úvodnímu jednání může předcházet zjišťování průběhu hranic (§ 9 odst. 5 zákona).**

§ 11 odst. 4

Podkladem pro vyhotovení soupisu nároků jsou údaje zaměřené a zjištění skutečného stavu v terénu a výsledku jednání podle odstavce 1. V případě pozemků, na které se vztahuje § 3 odst. 3 zákona, platí druh pozemku vedený v katastru nemovitostí. **V soupisu nároků se v poznámce uvede „§ 3 odst. 3“ a důvod pro zařazení do této kategorie pozemků.**

§ 12 odst. 2

Na cenu porostu se opravný koeficient podle § 10 odst. 4 nepoužije.

§ 12 odst. 3

Porost, který je součástí pozemku řešeného podle § 2 zákona, jehož výměra se návrhem pozemkových úprav nezmění nebo se nezmění o více než 10 % a současně u takového pozemku nedojde při novém uspořádání pozemků ke změně jeho umístění ani ke změně vlastníka, se neocěňuje.

§ 13 odst. 1

V průběhu zpracování návrhu pozemkových úprav se soupis nároků upřesňuje, a to například z důvodu úpravy obvodu pozemkových úprav a změny okruhu účastníků podle § 9 odst. 6 zákona nebo vypořádání spoluvlastnictví podle § 9 odst. 16 zákona. Poslední **podnět k aktualizaci soupisu nároků lze zohlednit nejpozději 30 dní před vystavením návrhu.** Aktualizované soupisy nároků se doručí pouze dotčeným vlastníkům. **Změny, k nimž dojde později, budou řešeny formou zajištění návaznosti listin při vydání rozhodnutí podle § 11 odst. 8 zákona.**

§ 13 odst. 3

Dojde-li z důvodu úpravy obvodu pozemkových úprav ke změně opravného koeficientu (§ 8 odst. 1 zákona) na prvních třech desetinných místech, provede se aktualizace soupisů nároků.

§ 15 odst. 8

Pozemky jednoho vlastníka, které na sebe bezprostředně navazují, se zpřístupňují jako jeden celek.

§ 20 odst. 3

Umístění a rozsah nově zřízeného věcného břemene se vyznačí v mapě návrhu nového uspořádání pozemků mapovou značkou podle katastrální vyhlášky.

§ 26

Upřesnění a rekonstrukce přidělů v rámci pozemkových úprav

(1) V územích, kde jsou zahájeny komplexní pozemkové úpravy, jejichž součástí je upřesnění nebo rekonstrukce přidělů, se postupuje tak, že pozemkový úřad rozhodne o určení hranic pozemků (§ 13 zákona). **Lomové body hranic pozemků, které jsou výsledkem řízení o určení hranic pozemků, mají vždy kód kvality 3⁵) a v řízení o komplexních pozemkových úpravách jsou podkladem pro soupis nároků.**

(2) V řízení o upřesnění a rekonstrukci přidělů se zahájí řízení a koná úvodní jednání, vyhotoví se **vstupní** soupis nároků, který se doručí všem známým účastníkům řízení a současně vyloží na dobu 15 dnů k veřejnému nahlédnutí, zaměří se skutečný stav terénu, na jehož základě a na základě dohledaných podkladů se vyhotoví **výstupní** soupis nároků, který se doručí do vlastních rukou všem známým účastníkům řízení a současně vystaví na dobu 30 dnů k veřejnému nahlédnutí, a uskuteční se závěrečné jednání. Na základě **výstupního** soupisu nároků se vydá rozhodnutí o určení hranic pozemků.

§ 27 a odst. 4

Vzory uvedené v přílohách č. 2 a 3 k této vyhlášce jsou závazné z hlediska obsahu i grafického vyjádření.

www.spucr.cz

→ Výňatky z Informací Odboru pozemkových úprav a z Věstníku SPU

→ Závaznost vzorů soupisu nároků a soupisu nových pozemků

Státní pozemkový úřad		MN
Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3 – Žižkov		01/2022
http://www.spucr.cz		
Metodický návod pro provádění pozemkových úprav		
Schvalovatel: Ing. Martin Vrba, ústřední ředitel SPÚ Dne: 24. 11. 2021	Účinnost dokumentu: Od: 1. 1. 2022	Dotčené osoby: zaměstnanci SPÚ zpracovatelé pozemkových úprav Klasifikace citlivosti: Veřejný
Zpracovatel: Ing. Jitka Homoláčová, Ing. Kristýna Groušlová Garant: Mgr. Jaroslava Kosejková, ředitelka Odboru pozemkových úprav Č.j.: SPU 366016/2021	Ruší/Nahrazuje: MN 01/2016 – Metodický návod k provádění pozemkových úprav, ve znění změny č. 4, č.j. SPU 006792/2020, účinný od 1. 3. 2020.	

1. Úvodní ustanovení

1.2 Působnost

Tento metodický návod je určen především pobočkám, pro jejichž činnost je závazný, dále je určen zpracovatelům PÚ, kteří jsou jím vázáni prostřednictvím uzavíraných smluvních vztahů a konečně je tento metodický návod určen i dalším orgánům státní správy, samosprávy a informativně vlastníkům a uživatelům pozemků.

2. Účel pozemkových úprav, jejich formy a působnost Státního pozemkového úřadu v pozemkových úpravách

- umístění a realizace společných zařízení na pozemcích státu nebo obce, a to bez výměny nebo přechodu vlastnických práv. Součástí těchto JPÚ je vždy PSZ

Pokračování na str. 3 obálky

(+ Kap. 9 Jednoduché pozemkové úpravy za účelem umístění a realizace společných zařízení)

Právní rámec: §4 odst. 3 a §11 odst. 16 zákona č. 139/2002 Sb.

3. Příprava a zahájení řízení o pozemkových úpravách

Kap. 3.5.5 Zajištění vstupu a vjezdu na pozemky osobám vykonávajícím činnosti (§ 6 odst. 9 zákona)

Udělení písemného pověření se vztahuje na všechny osoby, které se podílejí na provádění PÚ, tzn. zástupce pobočky, zpracovatele PÚ, KP, obce a členy sboru zástupců. Pokud by nastala situace, že bude doplněna nebo vyměněna osoba, která se podílí na činnosti PÚ, je třeba pro ni vystavit pověření dodatečně. Osoby pověřené ke vstupu na pozemky musí být v písemném pověření řádně identifikovány a poučeny, že jsou povinny při vstupu na pozemky na požádání vlastníka pozemku toto pověření předložit společně s průkazem totožnosti.

Kap. 3.5.7 Podjatost

- úřední osoby
- vedoucího pobočky
- ředitele KPÚ (nejsou součástí správního řízení v pozemkových úpravách)

§ 18 odst. 15 písm. d) zákona – držitel úředního oprávnění není oprávněn vypracovávat návrhy pozemkových úprav nebo se na jejich vypracovávání podílet a ověřovat výsledky vypracovaného návrhu pozemkových úprav v těch katastrálních územích, kde sám nebo osoba jemu blízká vlastní nemovitost, která je předmětem řízení o pozemkových úpravách. *Není podjatost = střet zájmů*

4. Účastníci řízení

4.2 Změny účastenství v průběhu řízení o pozemkových úpravách

Vyloučení účastníka řízení z ObPÚ proti jeho vůli je obtížné.

4.5 Ustanovení opatrovníka o pozemkových úpravách

- § 32 spr. ř. odst. 2
- § 5 odst. 4 zákona v souvislosti s § 32 spr. ř.

5. Úvodní jednání

5.5 Sbor zástupců / (+ § 7a vyhlášky)

- Volba sboru – *jednotlivě*
- Předseda sboru
- Jednání sboru
- Zastupování člena sboru – *rozdíl mezi volenými členy sboru a ze zákona*

7. Vyrovnání a změna hranice katastrálního území

dva postupy z časového hlediska

9. Jednoduché pozemkové úpravy za účelem umístění a realizace společných zařízení

§ 4 odst. 3 zákona
dosud nebyly KoPÚ

§ 12 odst. 7 zákona
s časovým odstupem po KoPÚ

10. Upřesnění nebo rekonstrukce přidělu

- Postup řízení...
- Stanovení obvodu...
- Rozhodnutí o určení hranic pozemků

Rozlišovat upřesnění a rekonstrukci

11. Zpracování soupisů nároků vlastníků pozemků

- Zásady při posuzování nesouladů druhů pozemků
- Úprava nároků – *Opravný koeficient*

- Nabytí majetku státem pro společná zařízení
Věcná břemena → kap. 12 Práva k cizí věci

12. Práva k cizí věci

Zatížení pozemků žalobou o určení vlastnického práva
§ 11 odst. 12 zákona

Zánik předkupního práva s věcnými účinky
= aktualizace MN

14. Návrh nového uspořádání pozemků

- Návrh nových pozemků v rozsahu vlastnického celku (aktualizace MN)
- Postup projednání návrhu pozemkových úprav *započítávání souhlasů*
- Úprava návrhu pozemkových úprav v době od jeho vystavení v důsledku změn vlastnictví v KN (§ 13 odst. 1 vyhlášky)
- 30 dní před vystavením návrhu do nabytí právní moci rozhodnutí o schválení návrhu
- Po nabytí právní moci rozhodnutí o schválení návrhu do vydání rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv (§ 11 odst. 13 zákona)
- Rozhodování v řízení o pozemkových úpravách

15. Vyhotovení podkladů pro obnovu katastrálního operátu

- d) V případě již zahájených, ale dosud neskončených JPÚ
- e) JPÚ již dokončené, avšak dosud nezapsané do KN

16. Součinnost a postup útvarů SPÚ při řízení o pozemkových úpravách

- Etapa PSZ a návrhu nového uspořádání pozemků
- Následné užívání pozemků určených k realizaci společných zařízení

17. Realizace společných zařízení

- Postup před zahájením realizace společných zařízení
- Postup při realizaci společných zařízení třetí osobou
- Převody společných zařízení a souvisejících pozemků
- Řízení o změně PSZ

18. Přehled správních činností a úkonů prováděných při řízení o pozemkových úpravách

- Přehled usnesení a rozhodnutí vydávaných pobočkou v řízení o pozemkových úpravách
- V řízení o pozemkových úpravách ústředí SPÚ provádí zejména tyto činnosti

19. Přílohy (upravené nebo doplněné)

- Příloha č. 5: Dohoda dle § 10 odst. 1 vyhlášky – vzor
- Příloha č. 6: Jednací řád sboru zástupců – vzor
- Příloha č. 7: Vlastní podklad pro projednání souhlasu dle § 12 odst. 4 zákona – vzor
- Příloha č. 8: Udělení souhlasu jiné osoby než obce podle § 12 odst. 4 zákona č. 139/2002 Sb. – vzor
- Příloha č. 15: Smlouva o bezúplatném převodu pozemku – vzor
- Příloha č. 16: Protokol o předání a převzetí (společného zařízení) k bezúplatné smlouvě – vzor
- Příloha č. 19: Zápis o změně příslušnosti hospodařit s majetkem státu – vzor
- Příloha č. 20: Návrh na zápis poznámky do KN (zákaz zcizení) – vzor
- Příloha č. 21: Návrh na zápis poznámky do KN (spol. zařízení ve veřejném zájmu) – vzor
- Příloha č. 22: Žádost o vytyčení pozemků – vzor
- Příloha č. 23: Předběžný geotechnický průzkum (GTP)
- Příloha č. 24: Nařízení SPÚ ze dne 10. 11. 2014 č.j. SPU 554682/2014-1184/Ma
- Příloha č. 25: Stanovisko ČÚŽK k poznámkám souvisejícím se společnými zařízeními ve veřejném zájmu
- Příloha č. 26: Počítání lhůt, doručování a nabytí právní moci v řízení o pozemkových úpravách ■

Exkurze studentů Fakulty aplikovaných věd .. (Článek na str. 12)

Zanesená polní cesta a její příkop, ale i silnice s propustkem a příkopem (foto 21. 6. 2012)